

DÉLVIDÉK

Főszerkesztő: Illés Sándor

Politikai napilap
Szerkesztőség és kiadóhivatal
Zombor, Csihás Benő ucca 3.
Telefon: 2-07.
Előfizetés egy óra. . . 2.50 P.
Negyedévre . . . . . 7.- P.

I. évfolyam

Zombor, 1941 június 1, vasárnap

27. szám

KIROBBANÁS ELŐTT A FRANCIA-ANGOL HÁBORU

Kréta megtisztítása folyik, az angolok nem tudnak elmenekülni / Megindul a tengely közelkeleti akciója / Angliának teljesen el kell hagynia a Földközi tengert / Amerika támadásra készül az Azori szigetek ellen

Amerika veszélyes talajra lépett

A kréti háboru elérkezett utolsó fejezetéhez. A német-olasz erők miután megtörték az ellenség ellenállását és menekülésre kényszerítették a brit expedíciós csapatokat, most megtisztítják a szigetet az ellenséges csapatmaradványoktól. Az angolok a déli kikötők felé menekülnek, a német zuhanóbombázók azonban állandóan tűz alatt tartják őket. Menekülésüket lehetetlenné teszi az a körülmény, hogy a kréti déli partok alkalmatlanok a behajózásra és itt mindössze egyetlen olyan kikötő van, amely komolyan számításba jöhet. A tengely légi-erői szüntelenül bombázzák ezt a kikötőt és azokat a halászbárkákat, amelyeken igyekeznek megmenteni a megvert angol hadak utolsó maradványait. Az angol flotta segítségével sietett a menekülő csapatoknak, a német zuhanóbombázók azonban megfutamították és egy rombolót úgy megrongáltak, hogy annak elvesztésével számolni lehet.

A kréti angol kudarc következményeként már is előrevetik árnyékukat. Kréta szigetének elfoglalása folytán a németek olyan közel jutottak a közelkeleti angol állásokhoz, hogy Alexandria, Líbia, Suez és a kis-ázsiai angol birtokok a német légi-erők hatósugarába kerültek. A világsajtó már sejteti, hogy a legközelebbi tengely-akció Kiszázia és Északafrika ellen irányul. Egyiptom és Suez, az angolok egyik legfontosabb tengeri utja közvetlen veszélyben van.

A világpolitikai helyzet új feszültséggel feltöltött. Franciaország és Anglia között annyira romlott a viszony, hogy a háboru kitörésével már számolni lehet. A tuniszi francia kikötők bombázása miatt benyújtott francia tiltakozásra Eden kijelentette, hogy Anglia többé nem tekint semleges államnak Franciaországot, francia részről pedig azt hangsúlyozták, hogy a vichy-i kormány nem tűri tovább Anglia ismétlődő támadásait a francia gyarmatbirtokok ellen és olyan intézkedéseket tesz, amelyek figyelmeztetik Londont ellenséges magatartásának súlyos következményeire. Ez a feszültség annál jelentősebb, mert a kréti német-olasz sikerek folytán előtérbe kerül a tengely közelkeleti támadása, amelynek fontos szerepet szántak Szíria francia mandátumos területnek.

Amerika folytatja háborus előkészületeit. Porto Ricoba egy egész páncélos hadosztályt szállítottak, amiből arra következtetnek, hogy Amerika támadást készít elő a portugál fennhatóság alatt álló Azori szigetek ellen. Roosevelt beszédében bizonyos célzásokat tett erre, amire portugál részről kijelentik, hogy megvédik a szigetet és meg tették a szükséges védelmi intézkedéseket. Franciaország és Amerika között is állandóan fokozódik a feszültség, amely azzal fenyeget, hogy Vichy súlyos konfliktusba keveredik az angolszász hatalmakkal, ami újra háboruba állítja Franciaországot.

Az Egyesült Államokban a munkásság

azzal válaszol Roosevelt háborus propagandájára, hogy szélesebb alapokra helyezte a szándékos rongálások megszervezését. Egyes sajtóhírek szerint általános munkásmozgalomra fejlődtek a szándékos rongálásra irányuló törekvések. Az amerikai munkásság így akarja lehetetlenné tenni, hogy Amerika belépjen a háboruba. A hadifontosság

iparüzemeket megszállta a rendőrség és a katonaság, hogy meggátolja a szabotázst. Japán részről ismételtelen kijelentették, hogy Japán minden körülmények között teljesíti a hármasegyezményből folyó kötelezettségeit. Tokió éber figyelemmel kíséri az Egyesült Államok magatartását és megteszi a szükséges ellenintézkedéseket.

Pattanásig feszült az angol-francia viszony

Vichy, május 31.
Francia politikai körökben egyhangulag helyeslik a kormány Angliához intézett erőyes hangú tiltakozó jegyzését Sfax tuniszi kikötő bombázása miatt. Illetékes helyen a Havas-Ofi hírszolgálati iroda két közleményével kapcsolatban kijelentik, hogy Franciaország nem tűrheti tovább az angol támadásokat a francia gyarmatbirodalom ellen. A francia kormány komolyan kész arra, hogy Londonnal megértse: milyen súlyos következményeket von maga után az angolok ellenséges magatartása.

„Amerika veszélyes talajra lépett” Washington gondolkodóba ejti az Angliát ért súlyos veszteség?

Róma, május 31.
A Relazione Internazionale foglalkozik Roosevelt legutóbbi beszédével és leszögezi, hogy Roosevelt a végsőkig folytatja a játszmát. Mindörökké vége van az amerikai hagyományos semlegességnek és Amerika olyan beavatkozásokra készül, amelyet a maga terében semmiképpen sem tűrne el. Az európai szárazföld felszabadító harcát vivja évszázados elnyomójával, Angliával szem-

ben és most fel kell készülnie arra is, hogy Anglia örököse, Amerika beavatkozik a háboruba. Amerika rendkívül veszélyes talajra lépett.

A lap foglalkozik ezután az angolokat Krétán, a görög és az atlantióceáni vizeken ért súlyos veszteségekkel és azt írja, feltelezhető, hogy ezek a veszteségek gondolkodóba ejtik Washington, mielőtt még meghozza végzetes határozatát.

Német bombazápor kíséri a menekülő angolokat

Berlin, május 31.
A Német Távírási Iroda közli a vezéri főhadiszállás szombati hadijelentését, amely szerint Krétán folytatódik a megvert angol csapatok üldözése. A nyugatról előnyomuló német csapatok egyesültek az Iraklion felől támadó ejtőernyősökkel. A kelet felől előnyomuló olasz egységekkel való egyesülés már csak órák kérdése.

A német légi-erők hatékonyan bombázták az angol visszavonulási utakat és csapatösszevonásokat. Az angolok rendelkezésére csak kevésszámú és a behajózásra alkalmatlan déli kikötő áll.

A kréti vizeken német bombázók megtámadtak egy angol hadihajórajt, és egy rombolót úgy megrongáltak, hogy elvesztésével számolni lehet.

Északafrikában a német és olasz erők meggátolták az ellenség kitérési kísérletét Tobrukban. Egy nagy angol lőszerraktárt a

levegőbe röpitettek, több ellenséges üteget pedig elhallgattattak a német bombák. Egy német tengeralattjáró elsüllyesztett 44.000 tonna angol hajóteret. Az utóbbi 24 órában angol repülőgépek nem jártak német terület felett.

MINDEN EDDIGI FELÜLMULÓ SZABOTÁZS-AKCIÓ AMERIKÁBAN

Amerikában munkásmozgalomra nőtt ki magát a szándékos rongálás. A gyárak legtöbb részét rendőrség és katonaság szállta meg, hogy elejét vegyék a szándékos rongálásoknak. A munkások közül nagyon sokat letartóztattak államellenes izgatás címen. A nemzeti gárdát készenlétbe helyezték, a Csendes óceán partjain pedig hadihajó őrséget teljesít szolgálatot. A rendőrséghez érkezett hírek szerint nagyarányú rongálásokra készül a munkásság a közeli napokban.

Róma:

Angliának el kell hagynia az egész Földközi tengert

Róma, május 31.

A Popolo di Roma „Repülőgépekkel a hadihajók ellen” címmel érdekes vezércikkben foglalkozik a Földközi tengeren az utóbbi időben lefolyt hadi eseményekkel és megállapítja, hogy a tengely léghadereje áttűtő sikerű győzelmet aratott az angol flotta ellen. Az angol hadihajók olyan veszteségeket szenvedtek, amelyek pótolhatatlanok.

A brit tengeri egységek pillanatnyilag még viszonylagos nyugalomban érzik magukat Gibraltárban és a Vörös tengeren, rövidesen elkövetkezik azonban

az idő, amikor Angliának teljesen el kell hagynia a Földközi tengert.

A lap ecseteli a közkeletű eseményeket és a következő két lehetőségben látja a tengelyhatalmak fölényét:

1. A tengelyhatalmak növelik repülőgépeik hatósugarát, erre vonatkozóan más eredményes kísérletek folynak.

2. Ujabb területek elfoglalásával a németek és az olaszok közelebb viszik támaszpontjaikat az angol bázisokhoz, ami lehetővé teszi a brit államok hathatós megtámadását.

A római sajtó szerint

Amerika támadásra készül az Azori szigetek ellen

Róma, május 31.

A Corriere della Sera azt írja, hogy az Egyesült Államok hadikészülődéseit nem szabad lebecsülni, annál is inkább, mert valószínű, hogy Washington meglepetésszerű támadásra készül. Abból a körülményből, hogy Portoricon páncélosokat vontak össze, arra következtetnek, hogy az Egyesült Államok támadást készít elő az Azori szigetek ellen.

FRANCIA—ANGOL VITA A TUNISZI BOMBÁZÁSOK KAPCSÁN

Vichy, május 31.

A francia kormány két újabb jegyzéket hozott nyilvánosságra a Sfax tuniszi francia kikötő angol részről történt bombázásával kapcsolatban. Az első közlemény visszautasítja az angolok azon indoklását, hogy a bombázásra egy olasz hadihajónak a tuniszi vizeken való tartózkodása adott okot. Megállapítja a közlemény, hogy az olasz romboló jelenléte jogi szempontból nem igazolhatja az angol bombázást, miután már 1912. nemzetközi egyezmény jött létre amelynek értelmében hadviselő állam hadihajója há-

mány megbuktatásával és belviszály felidézésével oldja meg és közli, hogy iraki vélemény szerint az angoloknak ez a terv nem valósulhat meg, mert Irák népe egységes az angolok elleni küzdelemben.

PALESZTINÁBAN FOLYTATÓDNAK A ZAVARGÁSOK

Damaszkusz, május 31.

A levantei rádió közlése szerint Palesztinában az angolokkal ellenségeskedő lakos-

Anglia súlyos árat fizetett a krétai kalandért

Stockholm, május 31.

Mint a svéd sajtó jelenti, Alexander, az angol tengernagyi hivatal első lordja elismeri, hogy a Kréta körül lefolyt tengeri ütközetben

az angol hajóhad rendkívül súlyos veszteségeket szenvedett.

A lord a háború legnagyobb csatájának nevezte a görög vizeken lezajlott ütközetet.

Az angol sajtó arról ír, hogy az angol

NEMZETI MOZI

HÉTFŐ—CSÜTÖRTÖK

A legnagyobb magyar film

UZ BENCE

Főszereplők:

Jávor Pál
Bordy Bella
Mály Gerő

A legújabb német híradó és kulturfilm!

Az előadások kezdete hétköznap 6.15 és 9.15, vasár és ünnepnapokon három előadás: 4. 6.15 és 9.15 órakor.

ság nagyarányú szándékos rongálásokat végez. Annamban az angolok letartóztattak nagyszámu transzjordániai katonatisztet, akik megtagadták azon parancs teljesítését, hogy Irák ellen küzdjenek.

Hir szerint Abdullah emir Jeruzsálemben érkezett.

IRÁKI HADIJELENTÉS

Damaszkusz, május 31.

Az iraki vezérkar legújabb jelentése arról számol be, hogy az angol csapatok erőteljes támadást intéztek a bagdadi védővonalon ellen, a támadást azonban az iraki csapatok az ellenség nagy vesztesége mellett visszautasították.

A déli arcvonalon nem történt változás.

Az iraki léghaderő felderítő tevékenységet végzett.

3 SZEGEDI SZÓ

WIESNER BUTOR MEGBIZHATÓ

Mauzál tér,

Virágh cukrászda mellett

romszor 24 óráig tartózkodhatik tuniszi vizeken.

A másik közlemény szembeszáll azzal a Reuter jelentéssel, mely szerint Sfax kikötőjében egy olasz lőszerszállító hajót ért tálat. Leszögezi a francia közvélemény, hogy az eltalált hajó nem olasz volt, hanem francia, és nem lőszert, hanem foszfátot szállított. A hajón kívül tuniszi ipartelepekben esett kár. Miután az angolok csak francia tulajdont bombáztak, hiábavaló a kísérletek, hogy mesterkedéssel megokolják támadásukat, amelyet jogi szempontból semmiféleképpen sem tudnak igazolni.

IRÁK MINDEN ÁRON MEGVÉDI BAGDADOT

Vichy, május 31.

A félhivatalos Havas iroda jelentést közöl, mely szerint Irák fővárosának még mindig Bagdad tekinthető, noha a katonai és közigazgatási hivatalokat elköltöztették Moszulba, ahova több miniszter is megérkezett, Iráknak szilárd elhatározása, hogy mindenképpen megvédi Bagdadot. A harcokat erőteljes ütemben folytatják.

Foglalkozik ezután az iroda Angliának azon terveivel, hogy az iraki kérdést a kor-

Rádiók, Orión, Philips, Népvők

már kaphatók, sőt használt készülékeket is becserélünk magas árban.

FEHÉR DROGÉRIA, ZOMBOR

Válságos Irák helyzete

Damaszkusz, május 31.

A bagdadi rádió a franciákhoz, libanoniakhoz, szíriaiakhoz és a többi szomszéd-néphez intézett felhívásban azt mondja, hogy az Anglia elleni háború a szabadságért és a függetlenségért folyik. Minden muzulmánnak részt kell benne vennie. Irák — bár helyzete válságos — mind nemzeti mind pedig vallási tekintetben megteszi a maga kötelességét. Az ellenségnek veszítenie kell. Éppen ezért mindenkit segítségre szólítanak fel: segítsen mindenki, ki hogyan tud, vagy fegyverrel, vagy más módon.

AZ USA SZENÁTUSA NEM SZAVAZOTT BIZALMAT ROOSEVELTNEK

A szenátus nem volt hajlandó foglalkozni Peppers zenátornak azzal az indítványával, hogy szavazzanak bizalmat Roosevelt elnöknek beszédéért.

George, a szenátus külügyi bizottságának elnöke, azt mondta, hogy ez a határozat „haszontalan és sajnálatos vitára vezetne és nem tenne jó szolgálatot”.

BERLIN EGYIPTOM SEMLEGESSÉGÉRŐL

Berlin, május 31.

Az egyiptomi kormány magatartására vonatkozóan, amely — mint ismeretes — az elmenekült görög kormány kérését viz-

szellett éppen rombolókban és cirkálókból szenvedett nagyon nagy károkat, holott ezekre a tengerészeti egységekre most nagyobb szükség van mint valaha, mert ezeknek kellene ellátnia a hajókisérletek védelmét. A News Chronicle azt írja, hogy

Anglia hajóhada egy részének elvesztésével a legsúlyosabb árat fizette Kréta védelméért.

szellett, hogy egyiptomi területen tartózkodhasson és folytassa működését, a Wilhelmstrassen kijelentették, hogy az egyiptomi kormány tökéletesen helyesen cselekedett. A görög emigráns kormány kérése ugyanis összeegyeztethetetlen volt Egyiptom semlegességével. Az egyiptomi magatartás tehát teljesen kifogástalan.

IDEG

GYÓGYÁSZATI
RENDELŐINTÉZET
BUDAPEST, VII.
Damjanich ucca 40.
Telefon 421—324.

Rövidhullámú lázterápia. Nagyfeszültségű vilánykezelések. Infravörös-therápia. Hypnozis-therápia. Rendelés 3—7 óráig.

EGY MUNKÁSPÁRTI KÉPVISELŐ BÉKÉT SURGET AZ ANGOL ALSÓHÁZBAN

London, május 31.

Az alsóház csütörtöki ülésén vita támadt az angol háborús célokról. A vitában felszólt Davis munkáspárti képviselő is, akinek hozzászólása meglehetősen feltűnést keltett. Davis többek között azt követelte, hogy kössenek az államférfiak békét, még mielőtt teljes zürzavar lesz urrá Európában.

Az alkohol és az átöröklés

Stockard, Blum és Papanikolas állatkísérletei igazolták azt a régi feltevést, hogy az alkoholféregzés az ivarsejteket is befolyásolja. Több ivadékon keresztül kimutatható volt azoknak az állatoknak biológiai értékcsökkenése, amelyek szülője, illetőleg őse alkoholféregzésen esett át. Nem alaptalan tehát az emberre vonatkoztatva sem az az állítás, hogy az ittasságban fogant gyermek alacsonyabb értékű. Ez az ivarsejt mérgezettségével magyarázható. Az alkoholisták utódai közt csakugyan sokféle szellemi zavart és gyengeelméjűséget lehet megállapítani. De nemcsak az ivarsejtet, hanem a fejlődő magzatot is megtámadja ittasság esetén az anya véérébe jutó alkohol és ez az alko-

holthatás is kiterjed a további ivadéokra. Egyébként az iszákosság, mint hajlam öröklése az alkoholféregzéstől független. Ez a terheltég akkor is öröklődik, ha nemzékör a szülők nem mérgeztettek és az ivarsejt nincs alkoholféregzés alatt. (Buvár)

A magyarság biztosította bizalmáról Deák Leó dr. volt tartománygyűlési képviselőt

A Magyar Párt táborozása Zomborban

A zombori és a járási Magyar Párt képviselői vasárnap táborozást tartottak a zombori Magyar Olvasókör termeiben. A táborozáson a magyarság vezetői biztosították bizalmukról Deák Leó dr.-t, a kisebbségi magyarság vezetőjét, vagy tartománygyűlési képviselőt.

A táborozáson megjelentek a tiszamenti községek képviselői is, valamint a baranyai magyarok nagy számban. A táborozáson összegyűltek Czirfusz Károly nyugalmazott tanító üdvözölte.

Utána Magassy Antal nyugalmazott tanár, gimnáziumi igazgató beszélt és felhívta a megjelenteket, adjanak számot arról, hogyan feleltek meg annak, amivel a maguk magyarságára elhivatottak s hogy életük mérlege magyarságuk tekintetében aktív-e? A Trianon szörnyű ítélete mélyen sujtott bennünket — jelentette ki, de kevesen voltak, akik kemény derékkal állani tudták a hatalom minden dühét. A Magyar Pártban tömörült meg a rajta ugyan kívül álló, de a magyarság sebb jövőjéért dolgozó férfiak, akik a maguk magyarságával nem kérkedtek, de nem is játszottak, hivatottak arra, hogy a magyarság dolgába beleszólásuk legyen.

kén felkelő napként tündökölni. Ennek a szent egyetértésnek a nevében üdvözölte a Magyar Párt értékes vezérét, Deák Leó dr.-t.

Magassy indítványára üdvözlőtáviratot küldtek Bárdossy miniszterelnöknek és Sántha Györgynek, a délvidéki Magyar Párt országos elnökének.

Palásihy Odön, Apatin járás volt tartománygyűlési képviselője tartott ezután szép beszédet, amelyet lelkesen megtapsoltak. Horváth Gyula bezdáni plébános mondott beszédet a hit erejéről. A hit tartotta bennünk ezer éve az erőt és a reményt.

Vitéz Szentendrey tábornok, városparancsnok emelkedett ezután szólásra. A honvédek testvéri szeretetéről beszélt és Isten áldását kérte rájuk. Beszédét lelkes taps fogadta, majd elénekelték a Himnuszot.

Deák Leó dr. válaszolt az üdvözlőbeszédre. Beszéde során visszapillantást vetett a Magyar Párt küzdelmeire és köszönetet mondott a Párt harcos munkatársainak.

A Délvidék, mondotta, a magyar szellem szerves részének tekinti magát.

Délmagyarország legnagyobb szőrmeáruháza

ROSMAN SZŐRMEÁRUHÁZ

Szeged

Kárász u. 8.

TELEFON:
22-71.

— Ezek közé tartozik ennek a pártnak legtevékenyebb tagja, dr. Deák Leó, mondoita. Vannak azonban mégis, akik ennek a munkának utját akarják szegni, akik a mi magyar feltámadásunk ünnepének öröm kelyhébe a rut üröm cseppjét vegyítik. Pedig de kevesen voltak, amikor a magyarért kiállni vakmerőség volt. Itt újból az ő nevével találkozunk, aki annyit tett: Deák Leó nevével. Ha egyéb érdeme nem volna is, mint a magyar iskolák felkarolása, akkor már ez is megörökítené a nevét a magyarság emlékezetében. Ezért

bünt követ el a magyarság ellen az, aki éket ver közénk. Legyünk végre elleneskedés nélküli magyarok és igyekezzünk mindenkivel megértetni, hogy csak az egyetértés terem értékes eredményeket, nem pedig az az előretörés, amely másoknak, derék magyar embereknek holttestén keresztül akar büsz-

Megemlítette beszédében, hogy tegnap délelőtt Krámer Gyula, a DMKSz elnöke és Nagy Iván dr. magyarsági vezető társaságában tisztelgő látogatást tett Bárdossy miniszterelnök úrnál, akit biztosított a Délvidék feltétel, egy magyarként való csatlakozásáról az anyaországhoz.

A szónokok között voltak még Vámos János zentai orvos, dr. Király Károly adai ügyvéd, dr. Keller Lőrinc, Kula, Fodor Sándor, Csuzsa, Lohner igazgató és Bartol István. Lohner gimnáziumi igazgató a volt kisebbségi iskolakérdéseket ismertette.

A Magyar Párt vezető Deák Leó dr. tiszteletére diszebedet rendeztek. A táborozáson megjelentek közül a következőket sikerült feljegyezni:

ADA: Dr. Király Károly, Molnár Mihály, Török Máté, Kaszás Gábor.

CSONOPLYA: Hang Antal plébános.

Farkas Antal községi bíró, Krizsán Mihály Szegedi István, Galac András, Koberski József, Galac József, Farkas András, Dobi Antal, Visinka Ferenc, Varga Pál, Eisele István, Német Péter, Zelenka György Farkas Péter, Bosnyák János, Irányi Péter és id. Bözsanszki József.

DOROSZLÓ: Schüsler Károly, Turkal Gábor, Samu Imre, Bartol István, Szabó Boldizsár és Kónfg Lőrinc.

BÁCSKERESZTES: Guzsvány György, Guzsvány János, János Ernő, Smolenick József Soód József, Marasek Pál, Guzsvány Gáspár, Péter és Guzsvány Pál.

CSANTAVÉR: Dr. Osvát Vilmos, csik István.

BEZDÁN: Horvát Gyula plébános, Bosnyák Ferenc, Kiss Tamás dr. Rózsa János, Keltsch János, Szlávik Sándor, Köteles András, Horváth Béla, Straub Sándor, Oberreiter Dezső, Ruff Ferenc, Lovas Márton, Tamásits Antal, Hesler Ferenc, Topál József, Topál István.

SZABADKA: Dr. Prokesch Mihály Dr. Szöllösi József, Pauk János.

NEMESMILITICS: Dr. Molnár Lukács, Horváth Jenő, Körmendj István, Tarr József.

CSERVENKA: Szücs Márton plébános, Bellányi Mátyás, Molnár Elemér.

SZILÁGYI: Brusznai Péter, Pelva József, Antalos Ferenc, Varga Károly és Pinta Mihály.

UJVERBÁSZ: Szirmai Károly dr. Kiss Gábor, Andel Károly, Krámer Márton.

ORSZÁLAS: Locsa Antal, Hetnei István, Szöllösi Béla, Ékes Sándor, Nápora István, Szalai Ferenc, Ralbovski József, Drobina András Schneider Antal.

GYULAFALVA: Pesti Pál, Kiss Tóth István, Kormányos György, Váci Imre, Váci József, Lábadi András, Német István, Égető József.

SZONTA: Vörös György, Dr. Radó Dezső.

GOMBOS: Molnár Lajos, Nemes János, Nemes Pál, Lampert György, Loboda Fábán, Csernák István, Dobsai András, Hajnal Márton, Novák Ádám.

REGŐCE Pechter Péter, Bényei Károly, Mészáros János, Bényei Máté, Bessenyei János, Pál János, Klerni Pál és Kumi János

ZENTA: Dr. Ferency János és Vámos János.

ZOMBOR: Dr. Deák Leó, Dr. Palásti Odön, Mérő Ignác, Spanyol József, Falcione Lajos, Dr. Deák Imre, Dr. Hettesheimer Imre, Kürner Béla, Magassi Antal, Herceg János, Kovalovszki József, Benya Antal, Turi János, Mérő József, Szeitz Henrik, Bieber Zoltán, Czifusz János, Gacsaj János, Paál Sándor, Szalai Béla Szekenderovits Antal, Turszki Pál.

UJVIDÉK: Achs Izor.

És ismét magyar az egész Tisza!

A „Buvár” írja:
A magyar állam cimerének négy folyója közül a második, a Tisza ismét teljesen a miénk. Alföldünknek ez a főfolyója már nem ered többé idegen földön, s nem is torkollik hazánk földjén kívül, amióta a Kárpátalja, illetőleg a Délvidék ismét a magyar Szent Korona tartozéka. A Máramarosi havasok vadregényes vidékén a Fekete- és Fehér Tisza még igazán hegységi folyók, ahol az ottani rutén nép munkára fogta, mert a Máramarosi havasok kincsét, a fát az ő hátán szállítják lefelé az Alföldre. A multban még a másik kincs, a Máramarosi medence gyönyörű sója is ezen az uton jutott le. Ráhóhoz közeledve már egyesül a két Tisza, majd a szűk Máramarosi medencéből kijutva hamarosan igazi alföldi folyónkká változik. Tiszaujlakig természetesen még zátonvos, hiszen itt a hegyvidékről hozott törmeléket a folyó esésének csökkenése miatt kénytelen leejteni, Tiszaujlaktól lefelé azonban már a rakoncátlan Tisza áll előttünk. Hogy miért kanyarog a Tisza, arra kedvesen felel meg a gyermekléleknek az a legenda, amely szerint az Ur ekéjébe fogott csacsi mohó étvágya az oka, hogy az Ur nem tudott egyenes lefutású barázdát szántani a folyó számára. Mi viszont tudjuk, hogy azért kanyarog a Tiszánk, mert Tiszaujlakig már megszabadult a felesleges terhétől, zátonyokat épített belőle, s most újra erőre kapva, törmelékét elszállítja, sőt szélesíti is a völgyét. Számtalan kanyarulatot alkot, s ez a magyarázata annak, hogy azelőtt 1400 kilométer hosszúnak mondtuk a Tiszát, ma pedig, amikor közülük 140 kanyarulatot levágtak, már csak kereken 1000 kilométer hosszú. Ezekre a szabályozási munkákra, a-

Bélyeget

jugoszláv sorozatokat nagyobb mennyiségben is, használatlanul magas áron vásárol: Gerő, Budapest, Kristóf tér 2.

melyek közé a védőgátak építése is tartozik, rákényszerült a magyarság, mert állandóan árvíz veszedelemben forgott annak az ártatlan folyónak a részéről, amely Petőfi-vel szólva, rendesen „oly simán, oly szelíden” ballag „le parttalan medrében”, viszont árvíz idején „mint az örült, ki letépte láncát”, vágta „a rónán át”. Tehát megzabolázta az ember ezt a rakoncátlan folyónkat, s körülbelül 3600 kilométer hosszú árvízgátak megépítésével az egykori ártérből 15.000 négyzetkilométert ármentesített. Hogy milyen vízmennyiség veszélyeztette ilyenkor az árterületeket, arra vonatkozólag csak két adat közlésére szorítkozunk. Szegednél kisvízkor 100 köbméter vizet szállít a folyó másodpercenként, árvízkor pedig ennek negyvenszeresét, vagyis 4000 köbmétert. Hogy ez milyen katasztrófát idézett elő Szegeden 1879 március 12-én, erről csak a teljesen újjáépült alföldi metropolis modern városképe számolhat be. Tényleg valóra vált Ferenc József királyunk szállóigévé vált mondása, hogy „Szeged szebb lesz, mint volt”. Ez a szegedi katasztrófa még az 1838 évi pesti árvíznél is borzasztóbb volt, mert amíg Pest-Budán a házak jó harmadrésze pusztult el, vagyis 7505 ház közül 2882, addig Szegeden 5800 ház közül 5458 dőlt romba. A mai Szeged népe mélyeség hálával gondolhat nagy védelmezőjére, a nagyszerű árvízgátak zeniális építőjére, Vásárhelyi Pálra, aki Baross Gábor idejében megoldotta a tiszaszabályozás nehéz kérdését. Ő ugyanis 750 méterben megtalálta az árvízmeder szélessége és a közepes mélysége között való helyes viszonyt, tehát az olasz Palocapa helyett szűkebbre fogta a párhuzamos gátak között való távolságot.

A Tisza életutjának azonban vannak még egyéb állomásai is, tehát nem elégedhetünk meg csak Tiszaujlak említésével, bármennyire is fontos ez a zátonvos és kanyar-

MÁVAUT.

Ervényes 1941. június 3-tól további intézkedésig.

MENETREND

1400. Zombor—Ujverbász—Óbecse.

2	14	4	8	10	Állomások	3	13	7	9
4.50	8.25	9.50	13.20	18.00	i. Zombor Vadászkürt sz.	é. 8.10	10.55	16.50	21.30
5.12	8.47	10.12	13.42	18.22	Kerény	7.48	10.33	16.28	21.08
5.31	9.06	10.31	14.01	18.41	Ószivác	7.29	10.14	16.09	20.49
5.46	9.20	10.46	14.16	18.56	Cservenka	7.14	10.00	15.54	20.34
6.02	9.35	11.02	14.32	19.12	Kula	6.58	9.45	15.38	20.18
6.20	—	11.20	14.50	19.30	é. Ujverbász pu.	é. 6.20	—	14.20	19.30
—	—	11.45	14.55	20.00	i. Szenttamás Ujvidéki ut	i. 6.40	—	15.20	20.00
—	—	12.16	15.29	20.34	Óbecse	5.46	—	13.40	18.56
—	—	13.00	16.15	21.20		5.00	—	13.05	18.10

1401. Óbecse—Ujvidék.

32	34	Állomások	33	35
7.15	14.45	i. Óbecse	é. 14.00	20.15
7.34	15.04	Bácsföldvár	13.42	19.57
8.02	15.32	Temerin	13.14	19.29
8.30	16.00	Ujvidék városháza	12.45	19.00

1402. Zombor—Bezdán—Duna-Rév (—Mohács)

21	23	25	Állomások	22	24	26
6.25	12.00	17.00	i. Zombor Vadászkürt-szálló	8.10	14.15	18.40
6.55	12.30	17.30	Bezdán	7.40	13.45	18.10
7.10	12.45	17.45	Duna-Rév (Balpart)	7.25	13.30	17.55
7.30	—	—	i. Kiskőszeg Duna-Rév (Jobbpart)	é. —	—	17.25
8.40	—	—	é. Mohács MÁVAUT	i. —	—	16.15

Az üzem fenntartja magának a menetrendek és díjszabások megváltoztatásának jogát. Az időközi változásokról az utazóközönség hírdetmények és a sajtó útján nyert értesülést. Esetleges késés, járat elmaradása, vagy a menetrendszerű csatlakozás elmulasztása kártérítésre igényt nem nyújt.

AZ ÜZEMFŐNÖKSÉG.

MÁVAUT.

AUTOBUSZ

MÁVAUT.

Indul Zomborból

Erkezik Zomborba

óra	állomás	óra	állomás
4.50	Ujverbász pu.	8.10	Óbecse—Ujverbász
6.25	Bezdán—Duna-Rév (Kiskőszeg—Mohács)	8.10	Duna-Rév—Bezdán
8.25	Kerény—Kula	10.55	Kula—Kerény
9.50	Ujverbász—Óbecse (gyorsvonat Budapest felé)	14.15	Duna-Rév—Bezdán
12.00	Bezdán—Duna-Rév (Kiskőszeg)	16.50	Óbecse—Ujverbász (Ujv. gyorstól)
13.20	Ujverbász—Óbecse	18.40	(Mohács) Duna-Rév—Bezdán
17.00	Bezdán—Duna-Rév (Kiskőszeg)	21.30	Óbecse—Ujverbász (Bp. gyorstól)
18.00	Ujverbász—Óbecse (gyorsvonat Ujvidék felé)		

DIJSZABÁS:

Zomborból	menetjegy	menettértjegy
Kerény	1.— P.	1.60 P.
Ószivác	1.70 P.	2.70 P.
Cservenka	2.20 P.	3.50 P.
Kula	2.60 P.	4.20 P.
Ujverbász	3.30 P.	5.30 P.
Szenttamás	4.10 P.	6.60 P.
Óbecse	5.50 P.	8.80 P.
Bezdán	1.20 P.	1.90 P.
Duna-Rév	1.50 P.	2.40 P.

Az utóbuszok állomása Zomborban a Vadászkürt szálloda előtt van. A Bezdán—Duna-Rév járatok május 19-től kezdve naponta közlekednek Felvilágosításokkal a né. utazóközönség részére Apatini ut 15. sz. (Vöröskereszt háza) alatti irodánkban szolgálunk. Telefon: Zombor 30.

MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMVASUTAK
KÖZÜTI GÉPKOCSIÜZEM
ZOMBORI KIRENDELTSÉGE

gós szakaszának szembeállítását szempontjából. A Tisza életutjának meghatározásánál még azzal sem elégedhetünk meg, hogy a Csaptól Szolnokig tartó északkelet-délnyugat irányban és a Szolnoktól lefelé következő észak-déli irányban a folyó tektonikus vonalat követ, mert a Tiszát az ország életében csak úgy érthetjük meg kellőképpen, ha magunk elé képzeljük azt a közel 160.000 négyzetkilométer nagyságú vízgyűjtőterületet, amelynek vizeit lelkiismeretesen összegyűjtve, Titelnél átadja rangban föltöbb módosabb folyótársának, a Fekete tengerbe ömlő Dunának. — És most megjelenik előttem az Alföld kisebb nyugati felével szemben annak nagyobbik keleti fele, tehát a Duna-Tisza közével szemben a Tisza vízvidéke. Amott, a Duna-Tisza közti löszplaton ugyyszólván nincs is folyóvízhálózat, csak néhány kis ér, egy-két nagyobb tó és számos

apró, időszakos szikes tó határozza meg a vízrajzi képet, míg emitt a Tiszának jobbra egyoldaluan kifejlődött vízrendszere bontakozik ki szemünk előtt. A Tisza jelentős mellékfolyóinak tulnyomó részét bal oldalról veszi fel, vagyis az Alföldet övező északi, keleti és északkeleti hegyvidékek vizeit gyűjti össze. A Tiszának vízrendszerét elősorsban a Szamos, Körösök és Maros határozzák meg, tehát az erdélyi folyók, míg a kárpátaljai és a felvidéki mellékfolyói már alárendeltebb szerepet játszanak. A Tiszánál általános vízrajzi képéhez tartozik még a Bodrog mellékfolyóinak és a Körösöknek sugaras szerkezete, valamint azok a mocsaras, lápos területek, amelyeknek nagy részét ma már eltüntette az ember. Az Alföld két ellentétes jellegű vízrajzi tája között már kapcsolatot biztosít a Duna-Tisza közti löszplató déli részét szelő Ferenc. és Ferenc

József-csatorna, északon pedig Budapest és Szolnok, Csongrád, illetőleg Szeged között terveznek csatornákat, amelyek azután közvetlen összeköttetésbe hoznák a Duna-Tisza közén keresztül a Tiszántúlt hazánk igen jelentős tájvidékével, a Dunántullal.

A Tisza tehát az az energikus erővonala az alföldi tájaknak, amely vonzást gyakorol a Bodrog utján Kárpátaljára, a Sajó, Eger, Zagyva utján a Felvidékre és a Szamos, Körösök és Maros utján Erdélyre, mégpedig oly módon, hogy a Szamos Erdély északi részének, a Körösök a Keleti Középhegység vagy tágabb értelemben vett Bihar hegység nyugati részének, a Maros pedig Erdély déli felének az Alföldhöz való kapcsolását biztosítja. Ezeknek a folyóknak a Tiszába torkolásánál, különösképpen pedig a Zagyva-torkolatnál épült Szolnoknak, a Körösök torkolatánál épült Csongrádnak, s valamennyi közül a legfontosabbnak, a Maros torkolatánál épült Szegednek jut olyan helyzeti energia, amely a város gazdasági jelentőségében fölültébb módon megmutatkozik.

A Tisza tehát már ismét egészen magyar folyóknak lett, a mellékfolyóinak felső szakasza azonban még többeknél idegen területen van, sőt a Marosnak a javarésze oláh földön folyik. Nem örülhetünk tehát még osztatlanul a magyar Tiszának, mert a még nem magyar területeken maradt folyószakaszok szabályozásának elmulasztása továbbra is felidézhetik azt a veszedelmet, amely éppen hazánk vízrajzi egységének Trianonban történt megbontása révén már többször ránk is szakadt. Ennek a vízrajzi egységnek helyreállítása tehát az országnak vitális érdeke.

Haltenberger Mihály

Megnyílt a vasuti parkvendéglő.

Minden vasárnap és ünnepnap tánc, délután 4—12 óráig. Elsőrendű ételek és italok. Szíves partifogást kér.

Turner István vendéglős.

A nagyvilágból

Höman Bálint vallás és közoktatásügyi miniszter erdélyi körútján iskolákat látogatott meg. Besztercei látogatása után Naszódra utazott.

Bagdadi jelentés szerint Irak miniszterelnöke Chailani elhagyta állomáshelyét és Iranba utazott. A rend fönntartására egy bizottságot alakítottak, mely elsősorban is felhívta a lakosságot, hogy őrizze meg hidegvérét és nyugalmát az eseményekkel kapcsolatban.

Istanbulból jelentik: Törökország bizottságot küldött Washingtonba. A bizottság feladata gazdasági kérdések megbeszélése, legfőképpen azonban hadianyag beszerzésére vonatkozó tárgyalások.

Newyorki jelentés szerint a németek 4 angol teherhajót süllyesztettek el. Ezen hajók karavánban haladtak Anglia felé hadianyag szállításmánnyal. Későbbi értesítés szerint még egy angol hajó elsüllyesztéséről számolnak be.

Az első horvát diplomáciai testület megérkezett Rómába. A diplomáciai testület tagjait ünnepélyes fogadtatásban részesítették a római pályaudvaron.

A japán császár külön kihallgatáson fogadta Matcuoka japán külügyminisztert.

Tegnap aláírták a német-mandszu szerződést, a két állam kereskedelmi összeköttetéseinek kiépítésére.

Kanadában a közellátás biztosítása érdekében benzinadagolást rendeltek el.

Winnan, Amerika angliai nagykövete, akit Roosevelttel jelentéstételre Washingtonba hívott, megérkezett Newyorkba. A nagykövet ez alkalommal fog elsősorban beszámolni az elnöknek és Hull külügyi államtitkárnak személyes angliai tapasztalatairól és a londoni helyzetről.

Tokióban hangoztatják, hogy Japán a legnagyobb éberséggel figyeli Amerika minden mozgását.

CUKOR és ZSIR

MEGTAKARITÁST jelent a 100 képes VÁNCZA kincses receptkönyv. Ingyen küldi a VÁNCZA-GYÁR Budapest, 10-es posta.

VÁNCZA

sütőpor

II. Vilmos német excsászár állapota válságosra fordult. Az agg exuralkodó meghüles következtében dőlt ágyának.

Papen ankarai német nagykövet csütörtökön ebédet adott a világháborús szövetséges török bajtársak tiszteletére. Az ebéden a hadügyminiszter és a földművelésügyi miniszter is résztvett.

Burma pénzügyminiszterét letartóztatták. A minisztert néhány héttel ezelőtt felfüggesztették állásától, mert ellenezte Anglia támogatását.

Most jutott nyilvánosságra, hogy a Canarias spanyol cirkáló két romboló társaságában azonnal kifutott támaszpontjáról, mielőtt tudomást szerzett arról, hogy a Bismarck német csatahajó súlyos harcot vív. A rossz idő folytán a két romboló kénytelen volt visszafordulni, a Canarias azonban dacolt az időjárás viszontagságaival és 2 órán át cirkált az elsüllyedt Bismarck közelében, hogy fedélzetére vegye annak hajótörteit. Mindössze két német tengerész holttestét sikerült kimenteni a vízből. A német tengerészeket tengerész szokás szerint a Canarias fedélzetéről temették.

Folyik Kréta megtisztítása az angoloktól

Berlin, május 31.

A Német Távirati Iroda közli, hogy a Kréta nyugati részéről déli irányban előnyömuló német csapatok egyesültek azokkal az ejtőernyős osztagokkal, amelyek Iraklion irányából nyomulnak előre. A német csapatok mindenütt üldözik a megvert ellenséget és sok foglyot valamint nagymennyiségű hadianyagot zsákmányoltak.

A német légierők nagyarányú bombázást hajtottak végre a menekülő angol egységek ellen és bombázták a megmaradt angol állásokat. A brit csapatgyülekezéseket szétverték, a gépkocsi oszlopokat pedig megsemmisítették a németek.

Római jelentés szerint az olasz csapatok krétai előnyomulása rendkívül gyorsan halad előre. Az olaszok sok foglyot ejtettek és nagymennyiségű hadianyagot zsákmányoltak.

AZ ANGOLOK NEM TUDJÁK ELHAGYNI KRÉTÁT

Berlin, május 31.

A Német Távirati Iroda közli, hogy a megvert angol csapatok a déli partok irányában menekülnek Krétán. A meredek partvidék azonban nem alkalmas a hajóraszálásra s a hajókat különben is állandó tűz alatt tartják a tengely légierői. Minden fontos stratégiai pont már a németek kezén van.

Kréta elfoglalása azért bir rendkívüli jelentőséggel a tengely számára, mert közel viszi a német támaszpontokat a Közékelet-hez. Kréta Libiától csak 300, Alexandriától 500, a kisázsiai partoktól pedig 150—200 kilométernyire van.

A közelkeleti angol flotta most beszorul Alexandria és Haifa közé és a német légierők hatóságába kerül.

GÉPESITETT HADOSZTÁLY INDULT PORTO RICOBA

Newyork, május 31.

Az amerikai sajtóban nagy feltűnést keltett, hogy az I. gépesített hadosztályt Porto Ricoba rendelték, mert úgy tudták, hogy ez a Massachussettes államban táborozó hadosztály részt fog venni a rövidesen meginduló nagy hadgyakorlatokon. A lapok tudni vélik, hogy az „America” gőzös sürgős hazarendelése is összefügg ezzel a rendelkezéssel, mert valószínűleg ezt a gőzöst fogják felhasználni az I. hadosztály szállítására. A hadosztály áthelyezését kapcsolatba hozzák Roosevelttel bejelentésével, amely szerint katonai erőket helyeznek stratégiailag fontos pontokra, minthogy Porto Rico egyike a

Zöldfoki szigetekkel és a nyugatafrikai partokkal leginkább szemben fekvő amerikai területeknek.

NÉMET LÉGITÁMADÁS BRISTOL, CARDIFF ÉS LIVERPOOL ELLEN

Berlin, május 31.

A Német Távirati Iroda jelenti, hogy a német légierők szombatra virradóra erőteljes támadást intéztek Anglia nyugati partvidéke ellen. Támadás érte Liverpoolt, Bristol és Cardiffot, ahol nagy károkat okoztak a bombák. Telitalálatok értek hajóüzemeket, raktárházakat és ipariműhelyeket.

OLASZ HADIJELENTÉS

Róma, május 31.

Az olasz főhadiszállás szombati hadijelentése közli, hogy az olasz légierők hevesen bombázták a máltai La Valetta kikötőjét.

Kréta szigetén az olasz csapatok szorosan együttműködnek a németekkel és folytatják sikeres előnyomulásukat. Számos foglyot és sok zsákmányt ejtettek.

Északafrikában Tobruk körül légi és tüzérségi tevékenység folyik. A német és olasz légierők ellenséges gépesített osztagokat semmisítették meg.

Keletafrikában tovább tart az olasz csapatok szívós ellenállása a számbeli fölényben lévő ellenség nyomásával szemben.

Német pilóták készülnek az utra

Lelkesen fogadta Zombor a bácsalmási leventéket

A bácsalmási leventék szombaton délelőtt érkeztek meg Zomborba. A leventéket a városháza előtt ünnepélyesen fogadták. Zombor valamennyi középiskolás növendéke kivonult a tere. A bevonuló leventéket vitéz Szentendrey Ágoston tábornok, katonai parancsnok fogadta.

Görner Ferenc, a leventék vezére tett ezután jelentést a tábornok urnak. Zomborba 113 levente érkezett. Ezek közül 85 fiú és 28 leány.

Zombor város nevében vitéz Szentendrey Ágoston tábornok ur üdvözölte a bácsalmási leventéket, felszólította őket, öleljék magukhoz a visszacsatolt Délvidék jövődó leventéit.

Spanyol József a zombori sporttársadalom nevében mondott beszédet, mire a le-

venték nevében Palatinszki válaszolt. Megköszönte a szíves fogadtatást és örömeinek adott kifejezést Délvidék visszatéréseért. Majd zászlót adományozott a jövődó zombori leventéknek.

Szevald Ferenc a középiskolások nevében beszélt az ünnepély jelentőségéről, örömeinek adott kifejezést a bácskai ifjúságnak az anyaország leventéihez való csatlakozásért.

Közösen indulunk arra az útra, melyre a Kárpátok medencéje kötelezi a magyar leventecsoporthot.

Utána a zomboriak megkoszorúzták az érkezett bácsalmási leventék zászlóit, átadták a sportegyesületek virágait. Az érkezők díszmenetben elvonultak a tábornok ur előtt, ezzel az ünnepség befejeződött.

Ma este érkeznek meg Zomborba a MNB pénznymódájának férfikara

A Délvidék már jelentette, hogy pünkösdkor Zomborba érkeznek a Magyar Nemzeti Bank pénznymódájának férfikara. A vendég dalegyüttes június 1-én esti fél 7 órakor érkeznek Zomborba és 7 órakor hangversenyt ad a Szentháromság téren. A dalárda este fél tizenegykor (színház után) szerenádot ad vitéz Szentendrey tábornok, városparancsnoknak. Hétfőn délelőtt 9 órakor a honvédség zenekarának közreműködésével tábortábori mise lesz a Szentháromság téren, amelyen felszentelik a fővezérség szállásmesteri hivatala által a zombori Kaszinóegyesületi Dalárdának és a Magyar Iparos Dalárdának adományozott zászlókat, utána 11-kor a vendégdalárda díszhangversenyt ad a városi színházban. A hangverseny keretében nyújtják át a zombori dalárdának az ajándékozott zászlókat.

A vendégek fogadására minden előkészület megtörtént. A szerenádott a Szenthá-

romság téren adja a dalárda és a tábornok ur a Városháza erkélyén fogadja azt. Tekintettel arra, hogy az erkély befogadóképessége igen korlátozott, csak a városparancsnok és a tisztikar képviselői, valamint a zombori társadalmi egyesületek képviselői helyezkednek el az erkélyen, míg a nagyközönség a Szentháromság téren nyer elhelyezést. A Városháza erkélyét erre az alkalomra nemzetiszínű égőkkel világítják ki.

A rendezőség kéri a polgárságot, hogy vasárnap este 10 órakor gyülekezzenek a Polgári Kaszinó előtt, ahonnan fáklyás menetben vonulnak a Szentháromság tere a szerenád meghallgatására.

Ugyancsak kéri a polgárságot, hogy hétfőn délelőtt a tábortábori mise előtt, fél kilenckor gyülekezzenek a Polgári Kaszinó előtt ahonnan zászlók alatt zárt sorokban vonulnak a Szentháromság tere a tábortábori misére.

—:0:—

Szociális munkafelügyelőségeket állít fel a kormány

Budapestről jelentik: Már régóta gondot okoz úgy az illetékeseknek, mint a munkásérdekvédelmi szervezeteknek a szociális rendelkezések végrehajtása és ellenőrzése. A végrehajtás és az ellenőrzés tennivaló tulajdonképpen az iparfelügyelők hatáskörébe tartoznak. Ezek azonban a rájuk háruló hatalmas munkatömeggel képtelenek megbirkózni.

LISZT, FUSZER és gyarmatáru szakma BUDAPESTI legnagyobb hatósági elosztója képviselőket keres. Varró Sándor, Budapest, Nefelejcs ucca 45. Tel.: 420-950.

A kormány elhatározott szándéka, hogy az eddiginél hatásosabb ellenőrzést most megvalósítja. Szociálpolitikánk valóraváltása, életbe vitele pusztán megfelelő szervezet felállításától függ. A hatékony és szakszerű ellenőrzés hiányában a minimális munkabér, valamint munkaidő és egyéb rendelkezések is csupán írott malasztok maradnak. A munkásság jelentékeny része nem részesülhet szociális törvényhozásunk áldásaiban.

A helyzet ismeretében az illetékesek új intézmény, a Szociális Munkafelügyelőség felállítását tervezik. A munkafelügyelőségek nem területenként, hanem szakmánként működnek, ami a végrehajtás és ellenőrzés komolyságának egyik lényeges biztosítéka. Minden szakmának merőben mások a viszonyai. Ennélfogva több szakma szociális

helyzetének megfigyelése s az együttes ellenőrzés munkája szinte lehetetlenné válik.

A szakmai ellenőrzés szükségességére már maga a szervezett munkásság is régóta rámutatott s ezen a fronton megegyezett a munkaadói érdekképviseletekkel, hiszen ezeknek is elsőrangú érdekük a szociális rend biztosítása s így a munkaidő- és bérrendek nem tartása miatt keletkező tiszteletlen verseny lehetőségének kiküszöbölése.

Az országban egyelőre tizenkét munkafelügyelőt neveznének ki. A munkafelügyelők alatt, illetve a munkafelügyelőségek kebelében működne a szakmai ellenőrző és végrehajtó csoportok. A kormány szociális gondoskodásának újabb megnyilvánulását a munkásság csak örömmel üdvözölheti. Felmerült azonban az a kérdés hogy milyen munkakört és jogkört kapnak ezek a munkafelügyelőségek.

Rövid hírek

Gibraltárból eltávolították a polgári lakosság második csoportját.

Palesztinában az arabokkal vívott harcokban két magasrangú angol tiszt is elesett.

Szemtanu elbeszélése szerint az angolok borzalmas vérfürdőt rendeztek Indiában. A tüntetőket gépfegyverrel lötték az angolok és sok gyermeket és asszonyt is le-

Kártolószalagokat

mindenfajta kivitelben elsőrendű minőségben szállít

Első Magyar Kártolószalaggyár R. T.

Pestszentlőrinc, gr. Apponyi Albert-u. 8. — Tel. 146-764

lok és sok gyermeket és asszonyt is le-

száltak. Az elbeszélés szerint a hindu forradalom olyan méreteket öltött, hogy az angoloknak már a gépfegyverek használata sem segít.

Az angol államháztartás múlt heti hiánya 55 millió fontsterling.

Argentína és Brazília ismételtel kijelentette, hogy távol akar maradni a háborútól és minden körülmények között megőrzi szigorú semlegességét.

Portugál részről nyilatkozatot adtak ki amely szerint Portugália nem tűri meg, hogy Amerika veszélyeztesse az Azori szigeteket. A portugál kormány megtiltotta a szükséges védelmi intézkedéseket a szigeten.

Matszuoka japán külügyminiszter kijelentette, hogy Japán minden körülmények között teljesíti a hármasegyezményből folyó kötelezettségeit ha Amerika beavatkozik a háboruba.

Az angolok újabb csapatokat küldtek Irákba és lényegesen megerősítették habanai erőiket.

Színház

Jönnek a huszárok

A Szalay színtársulat kitünő együttese pénteken este Horváth Gyula: Jönnek a huszárok című katonaooperettjét mutatta be nagy siker mellett. A közönség lelkes és hálás volt. Sajnos, nagyon kevesen voltak. A bérlet nem vonatkozott az előadásra és így a páholyok nagy része üresen tátongott.

Lehet, hogy a két egymásutáni előadás kifárasztotta az ehhez nemszokott zombori közönséget. Lehet, hogy a magas dátum miatt maradtak el azok, akiknek ott kellett volna lenniük. A színtársulat megértő, számolt ezzel, s mi sem akarunk szemrehányást tenni senkinek. Fáj azonban, hogy a magyar szó, a magyar dal üres falak között hangzott el. Fáj, hogy egy magyar színtársulat magyar városban üres padosorok előtt játszik.

Azt hisszük, hogy kötelesség volna elmenni megtölteni ezt a kis termet. Nagyon sokan hiányoztak azok közül, akiknek ott kellett volna lenniük.

50-60 HP nyersolaj-motor, iavitásra szoruló, olcsón eladó. Budapest, Gát ucca 32. Gépgyár.

A darab de még inkább az előadás megérdemelte volna az érdeklődést. A közönség jól mulatott, jól szórakozott, sokat tapasztalt és elégedetten távozott előadás után.

Szalay Károly a huszárezredes szerepében remekelt. Varga Józsefet kell utána megemlíteni. Őt a társulat legtehetségesebb tagjai közé kell sorolni. Szabó Ibolya férfiniszerepet kreált igen jól. Heves Gyula hadnagy alakítása volt még elsőrangú. Varga László és Lengyel András, mint katonatisztek arattak sikert. Ekecs Ferenc a Csutka pucér szerepében nevetette meg a közönséget. Tubai Sári bájos volt. Szerepeltek még: Tihanyi Mariska, Soós Lajos, Takács Margit, Szántó Mária, Szalay Gyula, Csornay Irén, Kóváry Vera, Aranyvári E. és Szántó Lili.

A honvédség munkáscsapatái rendbe- hozzák a zombori uccákat

Feltöltik a földutakat, rendbehozzák a kövesutakat, vízlevezető csatornákat ásnak és megtisztítják az évtizedes piszoktól a középületeket

A magyar honvédség a Délvidék felszabadítása óta állandóan azon fáradozik, hogy mindenben a nép segítségére legyen. A honvédség gondoskodása és segítségnyújtása kiterjed a népi élet minden terére.

Zombor várost rendkívül elhanyagolt állapotban találta a honvédség. Az alacsonyabb városrészek uccái víz alatt voltak, a vízlevezető csatornák részint betömődtek, részint annyira beposványosodtak, hogy az esővíz és a szennyvíz nem tudott lefolyni, hanem apró tavakat képezett az uccákon, egyes uccák teljesen járhatatlanok voltak, a középületek udvaraiban hatalmas szemétdombok éktelenkedtek és mindenek meglátszott, hogy az előbbi rezsim kétévized alatt nem tett semmit. A városban lévő víz-tócsák az elhanyagolt uccák nem csak a közlekedést gátolták, hanem közegészségügyi szempontból is állandó veszélyt képviseltek, amennyiben a városban megálló szennyvíz és a szemételepek bő termőtalajt képviseltek mindenféle járványos betegség baktériumai számára. Ezért a szennyvizek levezetése az utak rendbehozása és a szemételepek eltüntetése elsőrendű és sürgős közlekedési és közegészségügyi feladat volt.

Amikor vitéz Szentendrey tábornok, városparancsnok látta a tarthatatlan helyzetet, elrendelte az utcák, utak és középületek rendbehozását. A honvédség azonnal elkészítette a tervet és haladéktalanul megkezdődött a munka. Összesen 71 munkahelyet jelöltek ki.

Mindenek előtt az óvóhelyeket és futóárokrendszerü buvóhelyeket, tüntettek el a város uccáiról. Ezek egyáltalán nem felelték meg hivatásuknak, sőt tekintettel arra, hogy minden szakszerűség nélkül építették meg őket, életveszedelem jelentettek volna légítámadás esetén mindazokra, akik ott krestek volna menedéket. Azután a fertőző betegségek baktériumtelepeit, a középületekben lévő szemétdombokat tüntették el a honvédek. Egyes középületek udvarán valóságos ázsiai állapotokat találtak. Jellemző a Tiszti Kaszinó udvarán serstől és szemétdomb volt.

KORZET-KÉPVISELŐT keres autókellék és felszerelési nagykereskedő, **ACW**

MAGROL

műszaki vállalat, Budapest, VI. Jókai u. 8.

Az uccák rendezése most van folyamatban. Nagyobb munkák a Honvéd, a Hosszu és Nyár utcában folynak. Ezekben az utcákban annyi volt a víz, hogy semmiféle jármű nem közlekedhetett. A víz alámosta a házak falát és több házat alá kellett rakni, nehogy összedőljön. A víz még az udvarokat is ellepte. A honvédség a munkáscsapatok igénybevételével és a város által kirendelt kocsik segítségével feltöltötte az utcákat, amelyek — noha még folyamatban vannak a munkák — már járhatók. A Nyár utcában 1300, a Hosszu utcában 600, a Honvéd utcában pedig 500 méter hosszúságban töltötték fel a honvédek az utat és építették ki a vízlevezető csatornákat. Nehéz földmunkák ezek és a honvédség ugyancsak de rekasan dolgozik, hogy mielőbb elvégezze a rábizott feladatot.

Valamennyi más utcában is, ahol erre szükség mutatkozik feltöltik a földutakat és megássák a vízlevezető csatornákat, úgy hogy a jövőben Zombor nem lesz az »ezer tő városa« mint eddig volt.

A kövesutakat is rendbehozzák. Itt mindenekelőtt a padkákat nyelik le, hogy biztosítsák a víz lefolyását az utakról, azután pedig az árkokat mélyítik ki, vagy töltik fel aszerint, milyen munkákat kíván a víz levezetése. Az elv az, hogy sehol sem maradjon meg a víz a városban. A vízlevezető csatornák egy a városon kívül álló főcsatornába torkolnak, amelyből szükség esetén majd szivattyúval távolítják el a vizet, illetőleg vezetik le a csatornába.

A nem kövezett, alacsonyan fekvő és elhanyagolt utcák járhatóvátételére 6 méteres koronaszélességű járőfelületet építettek ki. Az út domboru és arról a víz lefolyik a levezető csatornába.

A földmunkák során számos udvart is feltöltött a honvédség és ezzel nagy segítséget nyújtott az illető polgároknak.

Mint a magyar állam minden szerve, honvédségünk is a szentistvánj gondolat alapján áll és amikor segítséget nyújt a polgárságnak, nem nézik azok nemzetiségét és vallását. Jellemző erre, hogy a most rendbehozott Nyár, Honvéd és Hosszu uccák éppen a szerb városnegyedben vannak és az utak a vízlevezető csatornák rendbehozása első sorban ezen utcák szerb lakosságának jelent felbecsülhetetlen értékű segítséget. Itt volt a legsürgősebb a segítség, mert ezek a részeket hozták mindenekelőtt rendbe. A munkák még folyamatban vannak, még sok és fontos feladat vár megoldásra. A honvédség vas szorgalommal megváltoztatja a város utcáinak képét is, rendbehoz mindent, amit eddig elhanyagoltak és munkájával felbecsülhetetlen értékű szolgálatot tesz a polgárságnak.

Oreg cigány, kopott cigány,
Hóna alatt szárazfája,
Szeme könnyes, lába reszket,
Míg a falut végigjárja.

Benyt minden kiskocsmába:
Van-e vendég, uri, régi,
Kinek kell még a nótája,
S egy-két decit fizet néki.

Van-e, aki egypár garast
Csusztat a rossz tarsolyába,
Amiből majd kenyér is jut
Sokszor üres asztalára.

S este, hogyha nincs eredmény,
Alácsuklik ősz, vén feje:
Megvonaglik ráncos ajka,
S könnyel telik meg két szeme.

Másnap aztán újra kezd
Elülről a szokott utat,
Szemeiben régi tűz ég,
Mint fürkészve körülkutatót.

S hogyha akad nótás kedvű
Régi vendég, ki megszanja:
Oreg Mátyás vigan huzza:
Zeng, mesél a tamburája.

Vigan kocog hazafelé,
Mint egy gyermek: örül, nevet:
Ne félj, Anyó, van megint pénz,
Vehetsz holnap friss kenyert!

Már messziről int örömmel,
Ha kapuban vár a párja:
Látod, mégis van, kinek kell
Oreg Mátyás muzsikája!

Ekes Sándor

A Halál hegedül London felett

A «DÉLVIDÉK» RÁDIÓJA

VASÁRNAP június 1.

BUDAPEST I.

8.00 Ébresztő. Szózat. Hanglemezek — 8.45: Hírek. — 9.00: Református istentisztelet — 10.00: Egyházi ének és szentbeszéd — 11.15: Evangélikus istentisztelet — 12.20: Időjelzés, vizállásjelentés — 12.30: Székesfővárosi Zenekar — Közben 13.00: Rádiókrónika. — 13.45: Hírek. — 14.00: Hanglemezek. — 15.00: Mezőgazdasági előadás — 15.45: Szalonötös — 16.30: Irodalmi előadás — 17.00: Hírek magyar, szlovák és ruszin nyelven. — 17.20: Honvédműsor. — 18.00: Felolvasás — 18.20: Melles Béla-zenekar — 18.45: Manzoni pünkösdi himnusa. — 19.00: Hírek magyar, német és román nyelven. — 19.20: Hangképek pünkösdi sportjáról. Beszél Pluhár. Hangfelvétel. — Majd: Sport- és löversenyeredmények. — 20.00: Pataky Kálmán kamarazene, az Operaház tiszteletbeli tagja énekel. — 20.30 Hangjáték a stúdióból: Sziriusz. Hangjáték 2 részben. — 21.40: Hírek. — 22.10: A belgiumi magyar bányászok kedvelt hanglemezei. — 23.00 Hírek német, olasz angol és francia nyelven. Utána kb. 23.25: Mikulái Gusztáv szalonzenekara — 24.00: Hírek.

BUDAPEST II.

11.00: Cigányzene. — 12.05: Levente rádiófélóra. — 15.05: Szórakoztató hanglemezek. — 18.00: Előadás. — 19.00: Melles Béla-zenekar. — 19.45: Malcsiner Béla jazz-zongoraszámai. — 20.00: Hírek, sporteredmények — 20.15: Régi idők muzsikája. — 20.50: Felolvasás. — 21.15: Hanglemezek —

HÉTFŐ június 2.

BUDAPEST I.

8.00: Ébresztő. Szózat. Hanglemezek. 8.45: Hírek. — 9.00: Unitárius istentisztelet — 10.00: Egyházi ének és szentbeszéd — 11.15: Görögkatolikus egyházi ének és szentbeszéd — 12.20: Időjelzés, vizállásjelentés — 12.30: Az Operaház zenekara. — 13.45: Hírek — 14.00: Cigányzene — 15.00: Tarka gyermekdelután — 15.45: Katonazene. — Közben 16.15: Irodalmi előadás — 17.00: Hírek magyar, szlovák és ruszin nyelven. — 17.20: Magyar nóták cigánykísérettel. — 18.00: Elbeszélés. — 18.45: A magyar könyv. Gróf Bánffy Miklós előadása. — 19.00: Hírek magyar, német és román nyelven. — 19.20: Dohnányi Ernő Beethoven-műveket zongorázik. — 19.50: Hangképek a pünkösdi sportjáról. — Majd: Sport- és löversenyeredmények. — 20.15: Kivánsághangverseny. — 21.40: Hírek — 22.10: Táncklemezek. — 23.00: Hírek német, olasz angol, francia és eszperantó nyelven. — Utána kb. — 23.30: Cigányzene — 24.00: Hírek.

BUDAPEST II.

11.00: Rendőrzenekar. — 15.00: Heine mann Sándor tánczenekara. — 18.00: Piros pünkösdi. — 18.30: Felolvasás — 19.00: Besz kár-zenekar — 20.00: Hírek és sportered mények — 20.10: Kamarazene hanglemezek ről. — 21.00: Előadás.

KEDD június 3.

BUDAPEST I.

7.00: Hírek. — 10.00: Hírek. — 10.20: Felolvasás. — 10.45: Divattudósítás — 12.10 Cigányzene — Közben: 12.40: Hírek — 13.30: Katonazene. — 14.30: Hírek. — 15.20 Hanglemezek — Közben 15.40: Mit főzzünk — 16.15: Hangképek a Cserkészsövetség 1941. évi Hősök-versenyéről. — 16.45: Hírek. — 17.00: Hírek szlovák és ruszin nyel ven. — 17.15: Mindnyájunk gondjai. A köz ellátási szolgálat közleménye. — 17.35: A Rádió Szalonzenekara. — 18.30: Előadás hanglemezzel — 19.00: Hírek magyar, né met és román nyelven. — 19.20: Magyar Muzsa. — 20.15: Az Operaház előadásának

ismertetése (I. és II. felvonás.) Majd Tristan és Isolda közvetítése az Operaházból. Utána kb. 21.25: Külügyi negyedóra. 21.40 Hírek. — 22.10: Cigányzene — 20.00: Hírek német, olasz angol és francia nyelven. — Utána kb. 23.25: Operettrészletek hangle mezről — 24.00: Hírek.

BUDAPEST II.

16.15: Ruszin hallgatóinknak — 17.30: Francia nyelvoktatás — 17.55: A földműve léügyi minisztérium mezőgazdasági féléorá ja — 18.25: Az Operaház előadásának is mertetése. — 18.30: Tristan és Isolda közve titése az Operaházból. — Az I. felvonás után kb. 20.00: Hírek. — 20.10: Ugetőver senyeredmények. — 20.20: Táncklemezek — 21.15: Felolvasás. — 21.40: Az Operaház előadásának ismertetése Majd kb. — 23 óráig: Az Operaház előadásának III. felvo nása.

SZERDA június 4.

BUDAPEST I.

7.00: Hírek. — 10.00: Hírek. — 10.20: Felolvasás — Hanglemezek. — Közben — 12.40: Hírek. — 13.30: Ilnczy László sza lonzenekara — 14.30: Hírek — 15.20: Zon gora — 15.45: Ének zongorakísérettel. — 16.10: Asszonyok tanácsadója. — 16.45: Hí rek — 17.00: Hírek szlovák és ruszin nyel ven. — 17.15: Dalkör — 17.40: Az éter de ktívjei. — 18.00: Gordonka-hárfa kettős. — 18.25: A szegedi ipari vásár — 18.35: Ci gányzene. — 19.00: Hírek magyar, német és román nyelven. — 19.20: Ének zongora kísérettel — 19.40: Szindarab a Stúdióból. 21.40: Hírek — 22.10: A Rádió Szalonzene kara — 23.00: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. — Utána kb. 23.25: Cigány zene és ének — 24.00: Hírek.

Hangszereket,

harmonikákat, gramafonokat, lemezeket, kottákat legolcsóbban az úsrégi

Wagner

hangszerkirályt Budapest, VIII. kerület József-körút 15. szám

Árjegyzék ingyen

BUDAPEST II.

18.40: Belgrád bombázásának légtal mi tanulságai. — 19.00: Cigányzene. — 19.35: Olasz nyelvoktatás — 20.00: Hírek 20.10: Művészlemez — 21.00: Előadás — 21.25: Táncklemezek.)

CSÜTÖRTÖK június 5.

BUDAPEST I.

7.00: Hírek. — 10.00: Hírek. — 10.20: Elbeszélés. — 10.45: Felolvasás — 12.10: Országos Postászenekar. — Közben 12.40: Hírek. — 13.30: A Rádió Szalonzenekara. 14.30: Hírek. — 15.10: Közvetítés a 76. Ál lami Sorsjáték húzásáról. — 16.15: Ruszin hallgatóinknak. — 16.45: Hírek — 17.00: Hírek szlovák és ruszin nyelven. — 17.15: Háztartási időszerű tanácsadó — 17.45: Ma gyar nóták hanglemezről — 18.10: Közve tités a könyvnapról. — 18.35: Rendőrzene kar. — 19.00: Hírek magyar, német és ro mán nyelven. — 19.20: A hangoló «á» (Mi után hangoljuk hangszereinket?) — 19.35: Közvetítés az Operaházból. A Zeneművé szeti Főiskola operai tanszakának vizsga előadása. — Közben 21.40: Hírek. — 23.00: Hírek német, olasz, angol, francia és esz perantó nyelven. Utána kb. 23.30: Cigány zene — 24.00: Hírek.

BUDAPEST II.

15.10: Magyar dal — magyar lélek. Részletek az Éneklő Ifjuság május 6-j hang

C

ARPATHIA

Ipar- és kereskedelmi R. T.
selyem és gyapjú szövőgyára

Gyárt: Tiszta selyem és mőselyem cikkeket, férfi és női gyapjuszöveteket, legfinomabb minőségben. — Központi iroda és lerakat:

BUDAPEST, V.
Harmincad ucca 3 szám.

versenyéből. — 16.10: Cigányzene — 17.15: Zongora — 19.00: Közvetítés az Operaházból. A Zeneművészeti Főiskola operai tanszakának vizsgaelőadása. — 19.35: Angol nyelvoktatás — 20.00: Hírek. — 20.10: Ugetőversenyeredmények — 20.20: Rendőrzenekar. — 21.00: Előadás — 21.30: Szórakoztató hanglemezek.

PÉNTEK június 6.

BUDAPEST I.

7.00: Hírek. — 10.00: Hírek. — 10.20: Felolvasás — 10.45: Előadás — 12.10: Cigányzene — Közben 12.40: Hírek. — 13.30: Besz kár-zenekar — 14.30: Hírek. — 15.20: Hegedű — 15.40: Mit főzzünk? — 15.55: Ének — 16.15: Előadás — 16.45: Hírek — 17.00: Hírek szlovák és ruszin nyelven — 17.15: A Rádió Szalonzenekara Közben 17.40: Sportközlemények — 18.15: Előadás 18.40: Egyházzenei hangverseny a Deák-téri templomból. — 19.00: Hírek magyar német és román nyelven. — 19.20: Cigányzene — 19.50: Egészségügyi Kalendárium. — 20.00: Beethoven: Septett, 20. mű. Előadja a berlini állami opera tagjaiból alakult kamaragyüttes. — 20.40: Vers és dal az ország népeiről. — 21.40: Hírek. — 22.10: Mel les Béla-zenekar. — 23.00: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. Utána 23.25 Cigányzene — 24.00: Hírek.

BUDAPEST II.

18.10: Egyházzenei hangverseny a Deák-téri templomból — 18.40: Gyorsírótanfolyam. — 19.05: Cigányzene — 19.20: Előadás — 19.40: Tangóharmonika. — 20.00: Hírek. — 20.10: Hangfelvétel — 21.00: Előadás.

SZOMBAT június 7.

BUDAPEST I.

Felolvasás — 10.45: Mit nézzünk meg? — 12.10: Varga József dr. kereskedelem- és iparügyi miniszter ünnepélyesen megnyitja a Szegedi Ipari Vásárt. — 12.40: Hírek 12.50: Weidinger Ede szalonzenekara — 13.30: Hanglemezek — 14.30: Hírek — 15.20: Balalajka-zenekar — 15.50: Ifjusági Énekkarok — 16.10: Ifjusági rádió — 17.00 Hírek szlovák és ruszin nyelven. — 17.15: Észak nagy dalszerzője. — 17.45: A Rádió Szalonzenekara — 18.40: Előadás. 19.00: Hírek magyar, német és román nyelven — 19.20: Innen-onnan. Hangfelvétel — 19.55: Előadás — 20.10: Székesfővárosi zenekar Közben kb. 20.50: Löversenyeredmények. 21.40: Hírek. — 22.10: Hangképek a magyar német teniszmérkőzésről. — 22.30: Cigány zene és ének — 23.00: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. — Utána kb. 23.25 Táncklemezek — 24.00: Hírek

BUDAPEST II.

12.10: Weidinger Ede szalonzenekara 17.30: A Szociális Misszió Társulat előadása — 18.00: A földművelésügyi minisztérium mezőgazdasági féléorája. — 18.30: Cigányzene — 19.30: Előadás — 20.00: Hírek 20.10: Modern olasz kamarazenei művek 21.00: Régi erdélyi asszonyok.

Gyűjtemény, sorozatokat, tömegbélvegeket legmagasabb áron vásárol készpénzért Foglár Béla bélvegkereskedése, Budapest, Városház u. 6. Telefon: 187—394.

Csecsemő és gyermekvédelem a „Zöld kereszt” szolgálat megvilágításában

Irta: mándi Mátyás István dr., m. kir. tiszti orvos, Zombor város egészségügyi előadója

Hogy állunk a csecsemő és kisgyermek lelki életével és mozgási fejlődésével?

Az újszülött nem hall, mert dobüregében savó és hámsejtek vannak. Első hó végén már meghallja a zörejeket. Szemmozgásai eleinte teljesen inkoordináltak és csak a második hó vége felé rendeződnek és lesznek célszerűek. A végtagok, kéz és lábmozgásai is eleinte céltalanok és csak két hónapos korban kezdi megfogni a tárgyakat. Második hó vége felé felemeli a fejét. Harmadik hónapban már a hang irányába fordítja.

Harmadik hónapban már megnézi a tárgyakat, sőt szemeivel azok mozgását kíséri, utánuk néz. Sokszor látott képeket (szülők arca, cuclis üveg) megismer.

Négy hónapos korában már nyulkál a tárgyak után. Feje már nem csuklik előre.

Hat hónapos korában ül.

Nyolc hónapos korban kezd álldogálni, gögicsélni.

Egy-másfél éves korban elindul — járni kezd — szavakat mond, beszélget.

I. hónapban: a mozgások 1. impulzívok, cél nélküliek (végtagok mozgásai), 2. reflexmozgások (pupilla fényvel szemben, nyelési stb.), 3. ösztönös mozgások (szopás). Halálközvetlen kezdetben működik, csak a hó vége felé hall zörejeket. A hó végén szemmozgások rendezettebbek.

II. hónapban: nyulkál a tárgyak felé, hó végén a fekvő helyzetből kissé emelgeti a fejét, artikulálatlan hangok.

III. hónapban: a fej akarattal mozgásokat végez. A hang irányába fordul. Tárgyakat eléggé fixel, közelben mozgó tárgyakat szemével követ. Gyakran látott környezetben lévő arcokra, cuclis üvegre emlékszik. Csecsemő mosolyog.

IV. hónapban: aktívabb, tárgyakat megfogó mozgások. Fejét megtámasztva egyenesen tartja és szabadon mozgatja.

VI. hónapban: irányítással áll, magától ül, figyelmessége fokozottabb.

III. negyedévben: első szavakat mondja (mama, bebe), egyes szavakat megért. 8 hónaptól kezdve tárgyakat megfogva áll.

IV. negyedévben: védelem mellett lépéseket tesz, biztosan fogja a tárgyakat, a szóbőség nagyobbodik.

**SZERB és HORVÁT
IRÁSU IRÓGÉPJÉT
MAGYARA átalakítjuk
KELLER IRÓGÉPVÁLLALAT SZEGED
KELEMEN UTCA 8. (ROYAL SZÁLLÓ
MELLETT) TELEFON: 13-63**

2-ik év: az első felében további fejlődést mutat az állásban és járásban. Bizonyos cselekedeteknek a végzésére illetve azoknak abbahagyására nevelhető. A szókincs kibővül 6—8 szóra. Az év második felében további előrehaladás ezen a téren. A második év vége felé megkezdődik a mondatképzés, miközben magáról harmadik személyben beszél. A székletet és vizeletet már nem üríti önkéntlenül.

Fenti adatok nem abszolút értékek és belőlük csak óvatossággal szabad következtetni a gyermek fejlődésére. Mindenesetre nagyon jók arra, hogy szemünk előtt legyen egy tájékoztató és a rendes fejlődési menetet mutató időbeli sorrend.

Nem tartozik ugyan szorosan vett tárgyunkhoz, de érdekessége és tanulságos volta miatt következőkben megismertetjük a Binet-Boberth tag féle kimutatást, mely a gyermek további fejlődését ábrázolja.

3-ik év: szavakat megért. Hat szótagból álló mondatot ismétel. Két számot ismétel.

Atszervezik a szabadkai gyermekmenhelyet

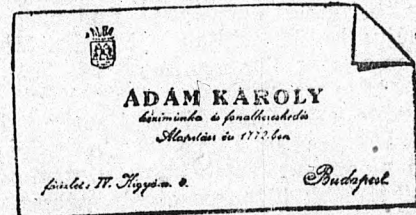
Szabadkáról jelentik: A Szabadkai gyermekmenhely a Bácska legnagyobb hasonló intézménye. A menhely átszervezése most van folyamatban. Az intézet új igazgatója Lázár László budapesti számvevő-ségi főtanácsos, aki most nyilatkozott lapunk szabadkai munkatársának az átszervezés és az új rendszer munkálatairól.

— A háború előtt, mondotta, már egészséges gyermekvédelem fejlődött ki ezen a vidéken, a szerbek azonban elrontották az egész szervezetet. A magyar gyermekvédelemnek az az alapja, hogy a gyermekeket felveszik ugyan a menhelyre, azonban nem tartják bent őket az intézetben, hanem családnál, ugynevezett telepeken helyezik el őket. A cél az, hogy amit az élet elvett a szerencsétlen sorsú kicsinyektől, a családot visszaadja nekik. Régi tapasztalat, hogy a családnál nevelt gyermekek elhelyezése jobb, mint ha az intézetben tartják őket.

Lázár igazgató ezután elmondotta, hogy dr. Reisz főorvossal meglátogatta a környékbeli nagyobb községeket, így Bácsstopolyán és Bácskossuthfalván járt és az ottani hatóságokkal és lelkészekkel már beszélt a régi teleprendszer megszervezése tekintetében. A belügyminisztérium, folytatta informátorunk, nagy figyelmet fordít arra, hogy a menhelyek élére régi szakemberek kerüljenek. A szabadkai menhely vezetője Köncz Ferenc szegedi menhelygondnok lesz, míg

az igazgató főorvosi teendőket dr. Reisz Elek látja el, aki régi gyermekvédelmi szakember.

— Az állami gyermekmenhelyre felvesznek minden hatóságilag elhagyottnak nyilvánított 15 éven aluli gyermeket. Az egészséges gyermekek családokhoz kerülnek, a beteget az intézetben helyezik el. A szabadkai menhely voltaképpen gyermekkórház szerepét tölti majd be. Sajnos az intézmény rendelkezésére nem áll megfelelő számú gyermekgondozó nő. Felhívjuk a bácskai négy polgárit végzett lányok figyelmét ar-

ra, hogyha eredményesen elvégzik a gyermekmenhely-gondozói tanfolyamot Budapestben, új jó állást kaphatnak.

Köncz Ferenc az intézet gondnoka elmondotta lapunk munkatársának, hogy a nevelőszülőknél, akikhez a gyermekek kerülnek, az állam megfelelő díjazást fizet. A telepekre kihelyezett gyermekek iskolázatásáról a menhely igazgatósága gondoskodik.

A családi nevet megmondja. Képeken az egyes tárgyakat megnevezi.

4-ik év: egyek tárgyakat megnevez (kés, kulcs, pénzdarab). Két különböző hosszú vonalat összehasonlít. Három számot ismétel. Két különböző súlyt összehasonlít. Nemét megjelöli.

5-ik év: Használati tárgyak célját megmondja (szék, villa). Tíz tagból álló mondatot megismétel. Négy számot ismétel. Tintával és tollal négyszöget rajzol. Négy fillért meg tud számlálni.

6-ik év: egy diagonálisan kétrésze vágott egyenesen szöveget helyesen összeállít, 16 szótagból álló mondatot el tud ismételni. Képen csup és szép arcokat megkülönböztet. Három egyidejűleg rábizott feladatot elvégez (kulcsot a székre helyez, ajtót nyit, dobozt hoz). Képekről az ábrázolt jelenetet elmondja.

7-ik év: rajzokon a hiányokat megjelöli (az orr, a szem hiányát). A jobbtól a balra megkülönbözteti. 5 számot megismétel. Tintával és tollal egy rombuszt rajzol. Egy pengőig a váltópénzt ismeri.

8-ik év: egy olvasott rövid történetből legalább egy főpontot megjelöl. Három értelmi könnyű kérdést megold, pl. mit csinál, ha a vonatot lekési, ha valamit eltört, ami nem a sajátja s ha iskolába menve észreveszi, hogy már később van mint rendesen? Emlékezetből összehasonlítást tud tenni (lepke — légy, fa — üveg, csont — hus). Négy alapszint meg tud nevezni.

9-ik év: tárgyképzetekhez a magasabb fogalmát megtalálja (ló, tyúk, szék, asztal, villa, kanál). A teljes dátumot megjelöli. 80 fillért egy pengőből visszaad. 5 különböző nagyságú súlyt súly szerint sorba állít. Kérdésre képeken ábrázolt eseményeket helyesen elmagyaráz.

Tartóshullám, hajfestés, egyéni frizurák
Eckertnél, Budapest, Múzeum krt. 10.
Telefon: 134—529. Bejelentés.

lyesen elmagyaráz.

10-ik év: egy olvasott rövid történetből hat főpontot megjelöl. 26 szótagból álló mondatot utánamond. 6 számot megismétel. 3 megadott szót két mondatban elhelyez. Minden fém pénzt ismer.

11. és 12-ik év: elvont fogalmakat (részt, irigység, igazság) megmagyaráz egyszerű önként választott példák. Három ne-

hez értelmi kérdést megold. (Mit kell tenni ha egy barátunk megfélekedve magáról, megüti? Mit, mielőtt valami fontoshoz kezdtünk? Mit, ha olyan felől érdeklődnek, akit alig ismerünk?) Lehetetlenségeket badar mondásoknál felismer. Három szót egy mondatban elhelyez. Képről eseményeket egyedül helyesen megmagyaráz. Egy mondat összeforgatott szavait helyesen elrendezi. Egy értelmes szöveg hiányzó szótagjait pótolni tudja. 3 rimet talál.

A fenti fejlődésben természetesen vannak nagyobb eltérések, amik nem jelentenek különösebb fejlettséget, vagy visszamaradást. Sok tényezőtől függ. Első a csecsemő egészségi állapota. Hosszabb betegségek, agyban lévő rendellenességek a fejlődést károsan befolyásolhatják. Az ilyen csecsemő mindenben visszamarad.

Azonban teljesen egészséges csecsemők, akiknél nagyobb betegség nem hátráltatta a fejlődést, visszamaradtak, lassabb fejlődésűek. Pld. három éves korban kezdenek beszélni. Ez nem jelent káros állapotot.

Autókellékek és felszerelési cikkek szaküzlete, eladás nagyban és kicsinyben
D. K. W.-hez alkatrészek

MAGROL

műszaki vállalat, Budapest, VI. Jókai u. 8.

A szellemi élet fejlődése nagyban függ attól is, hogy a csecsemő, kis gyermek környezete mennyit foglalkozik a gyermekkel. Mennyit tanítja! Erre vonatkozólag nem árt megemlíteni, hogy ezt sem kell tulságba vinni. Mindent a maga idejében és módján. Nem kell erőltetni a csecsemő, kis gyermek fejlődését. Nem az a fontos, hogy a szülő elmondhassa, hogy az én kis Erzsikém már 5 hónapos korában ült és 6 hónapos korában állt, egy éves korában járt. Ezt lehet siettetni, de sokszor ezzel ártunk a csecsemőnek vagy gyermeknek. A természet bölcsesége jól elrendezte a dolgokat és tudja, hogy egy adott csecsemőnek milyen fejlődési körülményeket, ahol a fejlődés menete zavartalan lehet, de ne sietessük azt Inkább járjon a kisgyermek később, de maradjon egyenes a lába.

HIREK

A Kormányzó Ur és a honvédelmi miniszter köszönete a zombori tűzharcosoknak. A Magyar Tűzharcos Szövetség f. évi V. hó 18-án díszbáborozást tartott, amelyről hódoló táviratokat küldött a Kormányzó Urnak és a honvédelmi miniszter urnak. A táviratokra a következő válaszok érkeztek: Magyarország Kormányzójának kabinetirodája, a kabinetiroda főnöke, 2300/1941 sz. A Kormányzó Ur Ó Főméltósága a Zombor városi, valamint a zombori és apatini járási tűzharcosok nevében díszbáborozásuk alkalmából táviratilag előterjesztett hódolatért meleg köszönetét nyilvánítja. Budapest, 1941 évi május hó 24. napján. —M. Kir. Honvédelmi miniszter Titkára, Budapest, 1941 május 19. Magyar Tűzharcos Szövetség Helyi Szervezete tekintetes Elnökségének, Zombor. A Honvédelmi Miniszter Ur Ónagyméltósága megbízott azzal, hogy a zombori és apatini járások tűzharcosainak táborozásáról küldött jóleső megemlékezésért köszönetét tolmácsoljam.

Felhívás a zombori tűzharcosokhoz. Értésitem az érdekelteket, hogy szervezői irodámban (Adóhivatal, I. em. 4 szám) június 1-től kezdve csak kedden és csütörtökön d. u. 5—7-ig tartok hivatalos órákat.

Nagy György, helyi szervező tiszt.

A zombori háziipari tanfolyamon készített háziipari cikkek megmaradt részét most értékesíti a népjóléti osztály. Mintegy 300 pengő bevételre számítanak, amelyet a városi pénztárnál letétbe helyeznek. Ebből az összegből szerzik be a nyersanyagokat a jövő téli háziipari tanfolyamhoz.

Elmarad a Legényegylet egyéni tekeversenye. A Legényegyleti Teke Egyesület ezúton értesíti a tekezőket, hogy a már leközölt egyéni verseny technikai okokból elmarad és azt június hó 12, 13, 14 és 15-én tartják meg.

FERENCJÓZSEF KESERŰVIZ

A Loznicanál elesett magyar fiúk névsora. Loznica körül heves német repülő-támadás volt április közepén. Hlavinka Ferenc magyarkanizsai lakos, volt szerb katona közlése szerint ennél a repülő-támadásnál tizenhatalan vesztették életüket. Hlavinkának sikerült összeírni az elesett katonák névsorát, amelyet alább közlünk: Hlavinka Iajos Károly (Magyarkanizsa), Marina Petár Sztévo (Sziny, Dalmácia), Horváth Sándor József (Óbecse), Pető József Ferenc (Óbecse), Reiner Jakab (Zombor), Lieber József (Pancsova), Szvics Kimonda István (Szabadka), Bikovics M. Matkó (Szabadka), Vujkovic Miklós Lukács (Szabadka), Matkovics Vince Fábián káplár (Óbecse), Brijana Dusan István (Óbecse), Vlahovics Márkó, Markulin M. Gusztáv (Óbecse), Blimerfeder György (Ujvidék, Safarikova 24), Klop István Antal (Ruma), Ujhelyi Károly György (Óbecse), Perovics Antal (Handik), (Szremzskamitrovica-Ilok). A tizenhatalan halott egy ismeretlen alórnester. Esetleges felvilágosítás! Hlavinka Ferenc nyújt (Magyarkanizsa, Szent János ucca 51).

Pályázati hirdetés A D.M.K.SZ. ifjúsági osztálya délvidéki ifjúsági vezetőket keres, aki a központi irodának tisztviselői rangban beosztott tagja lesz megfelelő illetményrel. Feltételek: legalább középiskolai végzettség, jó megjelenés, megfelelő szónoki készség, jártasság a szervezésben, a falu és a földműves ifjúság ismerete. Az ifjúsági vezető állása megkívánja a magyar ifjúság szeretetét, lelkes és odádó munkát, valamint a legteljesebb mozgékonyt. Pályázati határidő: június 5.

Megnyílt a csomagforgalom a Délvidék és az anyaország között. A szabadkai szervező m. kir. postaigazgatóság közli, hogy a katonai közigazgatás alatt álló területek és az ország többi része között a csomagforgalom megnyílt. Csomagokat egyelőre csak 5 kg. súlyig lehet küldeni. Díjuk a távolságra való tekintettel 1 kg. súlyig 30 fillér, 1—5 kg. súlyig 40 fillér. A csomagok zárolt árukat nem tartalmazhatnak. Részletes felvilágosítást a postahivatalok készséggel adnak.

Orvosi hír. Dr. Jozsich Sándor belgyógyász, tüdőspecialista, rendelőjét áthelyezte Thököly ut (volt Apatini ut) 25 szám alá.

Magyarkanizsa felszabadulási ünnepélyt rendez. Magyarkanizsa vasárnap a felszabadulás örömeire ünnepélyt rendez a Gazdakörben. Az ünnepi beszédet Sommer Károly plébános tartja. Batta Baby és Szabados Gábor táncszámokkal szerepel. Krizmanits Istvánné, Bicskei Illés, Fehér Ilonka és Bódo Bálint verset szaval. Konferál Szilágyi János.

Magyarkanizsán is megalakult a Tűzharcos Szövetség. A magyarkanizsai tűzharcosok szövetségbe tömörültek. Szilágyi János szervezőtiszttel lelkeshangu beszédet tartott. A szervezetet céljait Vinczer Géza kereskedő és Bata Ferenc tisztviselő ismertette.

Délvidékről utazók!

Szegeden a Royalban találkozzunk

Romániában 3 hónapig nem lesz hus. Bukarestből jelentik: Tekintettel arra, hogy a mezőgazdasági állatállomány nagy arányban csökkent, a román kormány elhatározta, hogy a hus árusítását júniustól augusztus 15-ig beszünteti.

Egy hétig a sztratoszférában. Golcsev orosz léghajós május elején Sztratoszférarepülésre indult, hogy tudományos megfigyeléseket végezzen. Ujjajta légi és időjárási megfigyelőkészülékeket vitt magával. A sztratoszféraléggömb egyheti levegőben való tartózkodás után szerencsésen földet ért Moszkva környékén. Golcsev feljegyzéseit most vizsgálják a moszkvai obszervatóriumban.

137 délvidéki egyetemi hallgató Szegeden Hóman Bálint kultuszminiszter Délvidék visszacsatolásának első napjaiban felhívást intézett a visszacsatolt országrész egyetemi hallgatóihoz, amelyben értesítette őket hogy tanulmányaikat a jogászok és gyógyszerészek a pécsi, az orvosok, matematikusok és bölcsészek a szegedi egyetemen folytathatják. Szegeden pedig 137 délvidéki diák jelentkezett, nagyrészüket a két kollégiumban, a többiekét internátusban és diák otthonokban helyezték el. Nemzetiségi megoszlás szerint a Szegedre érkezett délvidéki egyetemi hallgatók közül 77 magyar, 34 szerb, 20 bunyevác és 6 horvát. Az egyetemi hallgatók zöme Szabadkáról, Ujvidékről, Óbecséről, Zentáról és Magyarkanizsáról való.

Bezdán község

június hó 3 és 4-én, kedden és szerdán a községi

erdőben faárverést tart.

Összejövétel reggel 8 órákor.

Jobbra hajts! A közeljövőben kormányrendelet jelenik meg, amely lényeges változást jelent a közlekedésben. A rendelet ugyanis bevezeti Magyarországon is a jobb-rahajtást. A jobboldali közlekedés átszervezése két hónapot vesz igénybe. Az új közlekedési rend tehát minden valószínűség szerint augusztusban lép életbe.

A gazdák saját állataik bőrét kikészítik. A Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara felterjesztéssel fordult az iparügyi miniszterhez és hozzájárulását kérte ahhoz, hogy az elhullott állatok bőrét a gazdák a maguk használatára kicsereztesse. A szakértők meghallgatása után az iparügyi miniszter ezt a kérést bizonyos kikötésekkel teljesítette, sőt azt is megengedte, hogy a gazdák a juhok, bárányok és kecskék bőrét az esetben is maguk csereztesse ki, ha nem elhullott állatról van szó. Egyetlen feltétel, hogy a gazdák kizárólag saját tulajdonukban volt állatok bőrét dolgozhatják ki.

Zombor pünkösdi futball műsora. Pünkösdi vasárnapján d. u. 5 órai kezdettel a Zombori Tornakör barátságos labdarugó mérkőzés keretében vendégül látja a bajai Türr István Sorpt Együletet. A felszabadulás óta ez lesz Zomborban az első nyilvános mérkőzés és egyben az anyaországgal való sportkapcsolatok első felvétele. A mérkőzés iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg és az jó sportot ígér. A Zombori Tornakör jóvoltából így mégsem marad labdarugó mérkőzés nélkül Zombor városa. A mérkőzést a sztapári uti ideiglenes pályán tartják és 5 órakor kezdődik.

Százezer pengőt kapott az újságírók nyugdíjalapja. Budapestről jelentik: A takarékpénztárak és bankok egyesülete a magyar újságírók nyugdíjintézetének 60 éves fennállása alkalmából 100.000 pengőt adományoztak a nyugdíjalap javára.

Nemzeti alapra helyezkedett az apatini munkásság. Az apatini munkások nagyarányú értekezletet tartottak, amelyen Dede András országos titkár ismertette a magyar munkaközösség programját. A közgyűlésen a munkásság egyhangú határozatot hozott, amely szerint csatlakozik a nemzeti munkaközösséghez.

Tisztítsa

meg olykor szervezetét a bélben felhalmozódott sok káros salaktól akkor is, ha nincs székrekedése. Jó tisztító hashajtó a

DARMO!

Leégett egy román falu. Bukarestből jelentik: Borzalmas tűzvész pusztított Garbov román faluban. A tűzvész következtében 125 ház teljesen leégett. Sok kisgyermeket és öreg embert nem sikerült kimenteni a lángokból. Az anyagi kár is jelentős.

Az idén is féláru menetjegyvel utazhatnak szabadságra családjukkal a munkások. Varga József iparügyi miniszter ebben az évben is idejekorán intézkedett, hogy azok a munkások, akik fizetéses szabadságukat nem a lakóhelyükön töltik el, utazásuk, valamint hazatérésük alkalmával az államvasutakon félárú-jegy-kedvezményben részesüljenek. A kedvezmény kiterjed a feleségre és a 14 évnél nem idősebb gyermekekre is, ha azok az igényjogosult családfelekkel együtt utaznak. Igényjogosultak azok az ipari, kereskedelmi, bányászati és kohászati, üzleti, vagy vállalatban alkalmazott munkások, ideértve a tanoncokat is, akik fizetéses szabadságukat a 3000/1938. Ip. M. sz. rendelet, illetve a tanoncoknál az 1936. évi VII. t. c. alapján kapják. Az igényjogosultság és a személyazonosság igazolására, valamint az utalványok és arcképes igazolójegyek kiállítására ugyanazok az előírások érvényesek, mint az elmulasztott esztendőben. A menetdíjkedvezmény december 15-ig terjedőben már igénybevehető.

Nyilttér*)

Felhívunk mindenkit, hogy Kiss György Bezdán, csatornaparti lakosnak senki se hitellezen, mert adósságaiért nem felelünk és azt nem fizetjük ki.

Bezdán, 1941 június 1.

Kiss család.

*) E rovatban közöltekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

SPORT

A magyar futballutánpótlás nyomában

Friss lendülettel kutatnak országszerte új tehetségek után
A Felvidék és Erdély után Bácska labdarugóit is
szeretettel öleli keblére az egyetemes magyar sportélet

Illetékes megállapításnak adunk hangot, amikor lerögzítjük, hogy az elszakított területek visszatérése az egyetemes magyar sport szempontjából is felbecsülhetetlen nyereség. Az idegen impérium alatt is jelentős eredményeket értek el a különféle sportágakban a kisebbségi egyesületek, amelyek a sport kultiválásán kívül a nemzetiségnek és a hazafias érzésnek is erős várai voltak. Az anyaország mindig szeretetteljes érdeklődéssel figyelte a kisebbségbe szorult magyarság sportéletét és a visszatérés örömeit fokozza a nehéz körülmények között teljesített derekas munkásság elismerése és méltányolása. Érthető, hogy szorgalmasan dolgozzák ki a legfőbb sport-szervezetek és hatóságok a tervezeteket, amelyek segítségével megfelelő és megérdemelt támogatásban részesíthetik a visszatért egyesületeket.

Magyarországon mindig a labdarugás mozgatta meg a legnagyobb tömegeket. A legkisebb faluban éppen úgy megtalálhatók a futballcsapatok, mint a nagyvárosokban. Ezért olyan gazdag a magyar labdarugás utánpótlási területe, amely most a visszacsatolt részekkel örvendetesen megnagyobbodott. A magyar futballélet vezetőkörei most tárgyalják meg részletesen, hogy miként illeszthetik be a visszatért egyesületek játékosanyagát az egyetemes magyar labdarugás vérkeringésébe. Természetesen az utánpótlás kérdése is szerepel a megbeszélések anyagában. Előreláthatólag az eddig jól bevált módszert használják fel a tehetségkutatásban, amelynek segítségével a futballszatók egész sora termelődött ki.

A negyvenéves magyar futball történetében nagy szerepük volt a »grundoknak« a nagyvárosok benem épített telkeinek, ahol a környék gyerekserege kergette a rongy- vagy a bőrlabdát- akinek már ez volt, az nagyon is büszkének érezte magát, és ahonnan a nagy tehetségek légiója özönlött el a sporttelepeket. A »grundok« termelték ki a magyar labdarugás utánpótlását, a későbbi nagy játékosokat, a nemzetközi és válogatott mérkőzések legendás hőseit. Az Orthok, a S'ózik, a Spécik, Kalmárok, Kertészek és társaik mint »grund«-futballisták kezdték el karrierjüket. Ahogyan azonban beültek a városok, a grundok romantikus világának is vége szakadt. A sportszövetségben rövidesen fogas kérdés lett a tehetségek kutatása, az utánpótlás nevelése. Egyideig az egyesületek maguk foglalkoztak az ifjúság nevelésével. Minden klub megteremtette az ifjúsági csapatát, amelyikből a »nagy-egy« játékosai nőttek ki. Hamarosan hivatalos tervezetet dolgoztak ki az ifjúság sportnevelésének előmozdítására. Így született meg a »kölyök-futball«, megalakultak a »kölyök«-csapatok amelyekben néhány hónapi szakszerű oktatás után rengeteg tehetség bontogatta szárnyait. A futballszövetség oktatót szerződtetett a fiatal labdarugók nevelésére, aki szakszerű elméleti és gyakorlati »tananyaggal« igyekezett a magyar labdarugás »ifju virágai«-nak tudását fejleszteni. Ezzel a módszerrel sok mostani futballszórt indítottak el a fejlődés útján. A mai sokszoros válogatott játékosok közül így ugrott ki Gyetvay, a Ferencváros balszélsője is.

Ahogy bővült a játékosanyag, a szövetség kiterjesztette érdeklődését a vidék felé is. Ujabb elgondolások alapján országos ifjúsági labdarugó táborozásokat rendeztek, amelyekben a legkiválóbb sportpedagógusok, Puhár István az Országos Testnevelési Tanács előadójának vezetésével egy-két héten át oktatták az egyes futball-

területekben tehetségesnek talált fiatal játékosokat. Megindult a versengés az ifju futballisták között, hogy jól szerepeljenek és ezáltal jogot szerezzenek az országos táborozáson való részvételre. Ez a módszer is hasznosnak bizonyult és ha eszerint veszik kezükbe a visszatért területek futball-sportját, akkor a megnagyobbodott ország újabb utánpótlási területtel gazdagodhat.

Hiszen Erdélyben, a Felvidéken és Bácskában a labdarugás jelentős tényező volt. Az erdélyi játékosok közül a nagyváradiak már megütik országos viszonylatban a fővárosi szintet. Adtak már válogatott játékosok is: Bodolát, Spielmannt, akiket a Délvidék sporttársadalmá már régóta ismerhet, hiszen az idegen impérium alatt is állandó válogatottak voltak. Az erdélyi futballutánpótlás máris figyelemreméltó és szakszerű irányítás mellett újabb Bodolák nőhetnek ki az erdélyi klubokban.

Most majd Bácskán van a sor, hogy az anyaországbeli csapatokkal szemben megmutassa mit tud. Pünkösdi két napján több anyaországbeli egyesület jelenik meg a Bácska városaiban, hogy bemutassa a magyar futball értékeit a labdarugás propagandaünnepén. És amikor a Bácska képviselőlet kap a Nemzeti Bajnokságban is, akkor a Bácska futballcsapatai megmutatják, hogy itt is virágzik a labdarugás, itt is rengeteg a tehetség, akik hasznos munkáikat lesznek az egyetemes magyar futballnak. A meginduló nemes versengésből pedig az eddiginél még izmosabb magyar labdarugás fejlődik. A Bácska is ad majd válogatott játékosokat, hiszen a bácskai egyesületek játékosai ambicionálni fogják azt, ami minden játékos vágya: bekerülni a válogatott csapatba, felhuzni nemzetközi mérkőzésen a cimeres dresszt.

(budapesti.)

—:o:—

A Délvidék pünkösdi sportműsora

Pünkösdi első napján: Szabadka: Szabadka válogatott—Diósgyőri MÁVAG, Zenta: Zentai AK—Budapesti Vasutas SC. Ujverbász: Dulcisz SC—Gamma FC. Bezdán: Bezdáni SE—Pécs városi válogatott. Apatin: Apatini SC—Budapesti amatőr válogatott. Óbecse: Bocskay SC—Szeged városi válogatott. Temerin: Temerini TC—Budapesti Labdarugók Köre. Mura: Mura SE—Szombathelyi FC. Kishegyes: Bocskay SC—Budapesti MÁV Előre. Kula: Kulai SE—Ujpest. Bácskossuthfalva: BSC—Pestszentlőrinci AC. Magyararkanizsa: Magyararkanizsai SE—Sashalmi AC. Ada: Adai Sport Club—Vasas FC. Csantavér: Csantavéri SC—Lampart FC. Csurog: WMFC—Csurogi AK. Bácsföldvár: Függetlenség TK—BSK.

Pünkösdi másnapján: Szabadka: SzVAK—BVSC. Ujvidék: UAC—Csepeli WMFC, Zenta: Zentai AK—Diósgyőri MÁVAG. Ujverbász: Dulcisz SC—Ujpest. Bezdán: Bezdáni SE—Budapesti amatőr válogatott. Apatin: Apatini SC—Pécs városi válogatott. Óbecse: Bocskay SC—Szeged városi válogatott. Temerin: Temerini TC—Budapesti Labdarugók Köre. Kishegyes: Bocskay SC—Budapesti MÁV Előre. Kula: Kulai SE—Gamma FC. Bácskossuthfalva: BSC—Pestszentlőrinci AC. Ada: Adai Sport Club—Vasas FC. Csantavér: Csantavéri SC—Lampart FC. Bácsföldvár: Függetlenség TK—BSK.

—:o:—

Ujverbászi sporthirek. A Dulcisz a Gamma F. C. és az Ujpest ellen pünkösdi mindkét napján a következő felállásban

Domán Szőnyegház kft.
SZEGED, Kárász u. 12.

Szőnyeg, függöny és egyéb lakberendezési cikkek legnagyobb délvidéki raktára
Saját paplangyár Alapítási év: 1857

szerepel: Krsztics — Ménessy, Drágin — Finta, Longáver, Polyvás — Rapp, Pál, Gergely, Gömöri, Janjekovics. A csapatban helyet kap azonban Drágin I. és Alargics is. Fenti csapattal végig játszotta a Dulcisz az egész őszi bajnokságot és így megvan minden remény arra, hogy nagynevű ellenfeleivel szemben, ha nem is győzelmet, de tiszteletes eredményt fog elérni. — A V. S. C. pünkösdi első napján Ujvidékre megy, ahol az ottani Rapiddal játszik. Pünkösdi másodnapján Sóvéra látogat el a V. S. C.

—:o:—

A zombori zentai és szabadkai úszók bekapcsolódnak a M. U. Sz. munkájába

Fehér J. István, az Úszószövetség vidéki bizottságának elnöke ismét Szabadkán járt és ott a Zombori Sportegylet és Zentai Atlétikai Klub kiküldöttjeivel tárgyalt az úszósportba való bekapcsolódásokról. Zombornak mintegy 20—25 versenyzője van és vízipólócsapata. Versenyszodájuk nincs, hanem a Ferenc-csatornában van 25 méteres cölöppályájuk. Zentának is a vízipólócsapata az erőssége, szintén 20-25 versenyzője van, évről évre a Tiszán jelöltek ki részükre 50 méteres pályát. A zentai népkerti tavon nem nagy költséggel lehet 50 méteres pályát építeni. A MUSz vidéki elnöke tapasztalatairól most tett jelentést az Úszószövetségnek azzal, hogy segítse elő a zentai új sportszerű uszoda létesítését.

Dr. Lengyel Katinka

okl. középisk. tanár

Leányinternátusa

Vizsgaelőkészítő és korrepetáló tanfolyamok.
Nyelvek. Bentlakók. Bejárók.
Budapest, IV., Királyi Pál u. 9.

Nyáron át is nyitva

Felvételek a fővárosi iskolaévre megkezdődtek.

Ötös bizottság került a Bácskai Gazdasági Egyesület élére

A Zombor városi tájh. katonai parancsnokság határozata alapján a B. gazdasági Egyesület, a Szövetkezetek Szövetsége és a »Humus« helyiszövetkezet (és az eddigi vezetőjét: (elnökség, igazgatóság stb.) valamint az eddigi tiszti karát a további működéstől felfüggesztette. Egyben a fenti intézetek élére gondnoki minőségben egy ötös bizottságot nevezett ki és pedig: Dr. Fernbach Péter, Dr. Reöck Andor, Dr. Falcione Árpád, Kalmár Tihamér és id. Rautch Alfréd földbirtokosok személyében akik a fent nevezett intézetek további ügykezelését Pető Flóris okleveles gazdára mint ügyvezetőre bízták.

Az ötös bizottság célja a »Délvidéki magyar Közművelődési Szövetséggel« (Ujvidék) karöltve a régi Bácsmezei Gazdasági Egyesületet békeidőbeli hírnevéhez méltóan az egész bácsmezei mezőgazdák, vagyoni, vallási és népi különbség nélküli hathatós érdekképviseletévé kifejleszteni. Ebben nemes és önzetlen munkájukban kéri az összes érdekelt mezőgazdák és gazdalfjakat, hogy tömörüljenek a Bácsmezei Gazdasági Egyesület körül.

Bezdánban

hirdetéseket és előfizetéseket a »Délvidék« részére URBÁN ELEMÉR fogad el rendes kiadóhivatali áron.

Hej... Mária!

Irtta: Cziráky Imre

Már csak vagy két fogatásnyi hiányzott ott a laposban. A többi már kész volt. Fehégybe bukott már a nap és kora hajnal óta tartott a munka. Igen iparkodott pedig, mert hogyi gazán megmondjuk, sehogy sem tettett neki Mária nyakdalkodása. Már harmadnapja nyavalyog. Tegnap meg már ágyának is esett. De nem lehet a baján kiokoskodni. Tegnap már a szüle is beállt ápolónak.

Mondom, épp neki kezdett a laposnak. Kiss Ferenc, amikor a szomszédos buzavetésből nagy lihegye elibe törtetett Pici: a házőrző kutya. Nem látszott azon sem örvendezés, sem busulás, csak épp, hogy lihegett.

Az ember sem tudott hamarjában mit mondani a lábához dörgölődő kutyának, csak inkább elcsodálkozásból csöppent ki a száján a szó:

— az anyád...!

Hogy felpillantott, észrevette a gyereket is, a Péterkét, amint a hajlatról nagy iparkodással szaladt volna feléje. Mikor aztán észrevette, hogy az apja meglátta, újra nekilódult a szaladásnak és fuldokló lélekzettel kiáltotta:

— Édesapám... édesapám... jaj... jaj...!

Az apa előbb letette kezéből a krumplis szakajtót, belevágta a földbe a kezében tartott kapát, aztán megindult a rögös földön feléje törtető gyerek felé.

— No, mija?

Nem tudott feleletet adni a gyerek, pedig ott állt már az apja előtt. A megerőltető futástól pirosra hevített, poros arcán sáros árkot mart magának lecsorgó könnye. Csak akkor szólalt meg, amikor az apja rákiabált:

— Hát mi lelt?

— Édesanyám... meg... halt!

— Micsinát?... — kiáltotta ez megragadva a gyereket.

— Meghalt.

— Mikó?

— Az elébb.

— Hun... , hogy... ?

— Én nem tom, csa eccé kiszaladt a szüle a házbu, a Bözsét papé szalajtott a parokjára, engem meg kizargatott kisübbet ide, kedé.

— Osz végkép meghalt, vagy... csak úgy halódik?

— Nem a! — bizonykodott a gyermek — mer mire én elindultam, mán a Vica anygi is előgyütt, oszt mosdatik is mán anyámat. Aszonták.

— Mosdatik? Hát akkó...

— Mosdatik hát, mer... hogy igen véres vót... láttam, amikó szették ki az ágybu a sok véres ruhát!

— Véres ruhát...? — átalkodott meg az ember — hát akkó..., hát akkó... gyereink gyerekek!

Vállára vette a kapát, tarisznyát és megindultak.

Nem szaladtak, már csak a gyerek miatt sem, hiszen szegényke így is alig győzte szedegetni lábait apja lépései után. A gyerek beszélt szakadatlan. Csordultig volt a lelke a rettenetes szenzációval, melynek egyes, előkivánczó részletei most apró mondatfoszlányokban bugyogtak ki a száján!

— ... láttam hát... — lihegte. — Akkó is fölérzettem, amikó hajnába kee begyütt. Oszt nevetett édesanyám... hogy aszongya semmi... aztán meg, hogy kee kigyütt, akkó meg ritt. Meg a szüle akkó megest mosta a sok véres ruhát... Csak eegyugta a szüle keed elül!

Az ember borostás arcán mind merevebbé váltak a vonások. Mintha a lélekzete valamivel szaporábbá vált volna. De nem is csoda, hiszen a lépései is megnöttek. Péterke alig bírta követni. Aztán, hogy a megette kocorászó gyerek megbotlott, átvette a kapát a másik vállára, kemény markába fogta a maszatos kis öklöt és rekedt hangon odaszólt neki:

— Ne ríjj!

A gyereke beleszakadt a sírás erre a hangra. Az apa is észrevette és nagy, csontos marka engesztelően morzsolgatta meg a benne szinte elvesző gyerekeket. Lágyba ereszkedett a hangja is, amint megismételte:

— Ne ríjj, gyerekek!

A faluba érve vagy három asszony is megállította őket.

— Fercsi, igaz, hogy a Máritok?

— Aszongya a kis gyerek. Most szalajtották utánam.

— Oszt mi lelte? Igaz, hogy megszakadt benne valami?

— Nyilván ugy eshetett... mer... izé... csak a gyomra tájékát fájlalta. Oszt most ehen e!

— Teremtő Isten... mi lesz veled Fercsi evve a három gyerekekkel?

Nem adott erre a kérdésre feleletet. Pedig mindenütt megismétlődött a kérdés, míg csak haza nem értek.

Péterke a sarokról előre szaladt, úgy, hogy mire az ember a kapuhoz ért, már mind a három gyerek ott állt előtte. Bözse, a legnagyobb, hangos sírással furta bele fejét apja poros, piszkos ingébe. Péterke, mint akinek már több mondanivalója nincsen, a kis Teconkát igazgatta, a legkisebbet, aki kenyérhéját majszolva állt köztük. Az nem sirt. Csak nézte sirdogáló testvérkéit. Meg az apját. Az sem sirt. De beszélni sem tudott. Csak állt ott előttük tanácstalanul. Melengető, vigasztaló, simogató, puha szavakat szeretett volna mondani, de nem tudott.

— No mán no... csak ne ríjzatok...

— mondta, hogy megsimogatta Bözse fejét. Aztán hagyta, hogy a gyerekek vezessék be a házba.

A halottas szobából kihallatszott a Szüle sirató jajveszékése. De hogy az apa a három árvával belépett, hát elhallgatott.

Az asszony meg ott feküdt az ágyban. Nyugodtan, csendesen. Mintha mosolygott volna. Mintha csak aludt volna.

Megálltak ott négyen, szemben a halottas ágyval. Szemben a mozdulatlan, néma asszonnyal, aki máskor, így hazaérkezés idején szép szóba, meleg simogatásba, csókba fűrésztötte mindannyiukat. Aki oly sokszép, szerelmes, hizelgő szót tudott mon-

SANGHAY BAR

Minden este 9 órától éjjel 2 óráig

A HIRES BUDAPESTI SZÓRAKOZÓHELY
SZENZÁCIÓS MŰSOR! TÁNC!

10 RAGYOGÓ SANGHAY-GIRL Direktrice: LA BELLA NOVOTHA

Budapest, Morthy Miklós-út 60.

dani nekik. De ők csak hallgattak. Bözse ugyan odatérdelt az ágy lábához a Szüle mellé és sirva ismételtette — jaj Istenem, mi lesz velünk?

De a másik három csak hallgatott. Teconka a kenyeret majszolva nem tudta még, miért sirjon. Péterke már kiserita magát, el is álmosodott, az ember pedig...

Ugy érezte, hogy kegyetlenül hasogatja valami belül, egészen belül... Valami mintha fel akarna szakadni, mintha meg akarna szakadni benne. Olyan jó lett volna elsírni magát! Ugy, mint gyermekkorában.

Nem birt. Kemény vaspántok, a nehéz paraszti élet gondon, darabosságon hizlalt, érzélgésre soha nem szoktatott, minden keserűséggel, csalódással szemben kiedzett vas pántjai szoritották össze a pattanásig dagadó szívét, hogy még jobban fájjon. Megreszkettették a szempillákat görcsösen, de úgy, hogy könny még se tudjon kicsurranni alóluk... Összeszorították a torkot goromba fojtogatással, fájón, élesen, úgy, hogy szó nem szakadhatott fel a ziháló mellkasból... Pedig mondani, kikiabálni, elsírni szeretne volna, bár, ennek a három kis árvának..., bár annak a mosolygó, csendes halottnak,

Gül-Baba Pensió

Mecsek utca 14

**Közvetlenül
a Margit hid
budai hidfőnél**

Telefon 16-64-36

**Buda legszebb részén
Polgári árak**

hogy fáj... nagyon fáj...

De nem szólt semmit, csak állt ott, állt, farkasszemet nézve a félig nyitott szemű halottal és csak belül, egészen belül, reszkett fel benne két értelmetlen szó... nem mondta ki, de minden, minden benne volt, mikor elgondolta...

— Hej..., Mária...!

Később meghozták a koporsót is. Ugy, ahogy Kis Ferenc megparancsolta. Fehér legyen, ékes, aranyos kereszttel a közepén, az oldalán pedig aranyos betűkkel Faragó Mária, élt 29 évet.

Megjöttek a virrasztók is. Énekük elálmosította a fáradt embert. Közönységük fájt neki. Kimenekült közülük az istállóba. De ideje is volt. Akkor látta, hogy a Virág előtt üres a jászol. Lám, ez is az asszony dolga volt máskor!

Megetette, megitta a tehénkét, aztán hanyattvágta magát az istállóbeli ágyon és iparkodott ráeszmélni a történetekre.

— Hát... meghalt a Mária... Itt hagyott a három gyerekkel...

És az istálló csendes, éjszakai magányában Kiss Ferenc beszélgetni kezdett. A halottjával. Akit benn, a tiszta szobában hangos énekes és eperpálínka mellett virrasztottak a környékbeli.

— Látod e, Mária? — suttogta maga elé mondtam ugye? Mer ha nem válátam vóna tán... De mondtam, ugye, hogy ahun öten jóllakunk, jut a hatodiknak is! Montam, ne hallgass senkire. Szidtalak is érte, hogy előgyütté vele... Mondtam ugy-e, hogy nem az ilyen, magunkfajta népeknek való az ilyesmi, de te... Lám, mink is tizen vótunk! De te nem hallgattá rám! Hej! Mer ugy is tudom, Mária... ugy is tudom, hogy mi veszejtett el!

Flült az ágyon és a sötétségbe úgy sugta bele megegyeszer:

— Ugy is tudom! Hiába is tagadnád...! Mer a Péterke is látta a véres ruhákat!... De azé hajnalba csak letagadtátok az anyádá együtt! Még nevétté is, hogy vakíjj, hogy ne tudjam...! Oszt most ehen e...!

Indulattól reszkető, suttogó szavaira senki sem felelt. De ő folytata a disputát végeszakadatlan. Folytatta egész addig, míg... míg egyszer csak az istálló ajtaján be nem lépett az asszony... A párja... A Mária...

Babos kendő volt a fején, hátra kötve, menyecsckésen. Mosolyogva nézett a heverő emberre. Odaült az ágy szélére és megsimogatta az ember homlokát.

— Hát kisz a lapos is? — kérdezte mosolyogva. — Kifáradták e hékám? Jaj, csak csendesen beszéljünk, mert hallod e a nótaszót a ház felü...? A Szülike altatja a Teconkát... Oszt tudod, hogy menten kiszáll az álom a szentem szemiből, ha meghallja a hangom! Ládd e, ha én is kimentem vóna veled a földre, mán a lapos is kisz lenne! De hát a gyerekek...! Nem maradhatnak magukra. A Szülike meg nem gyühet mindig... Az asszony feljebb húzódott az ágy szé-

lére. Ferenc tisztán, élesen látta a felcsuszó szoknya széle alól kimosolygó fehér, gömbölyű térdét.

— Sok, a karaj, párom — folytatta — oszt kicsi a kinyérke! No de beszélhetsz te nekem! Fölökösített mán a Juli! Ládd, azok hogy megvannak egy gyerekkel! Másfé lánc földet meg má vettek! Minek még...? Ehen e, a Teconka még alig jár, oszt ehun lenne a másik! Ne szőlj bele Fercsi! Ne szőlj! Fercsi...! Fercsi...!

A szülének meg kellett ráznia az álora-ba zuhant embert, hogy felébredjen.

— Fercsi, kelj föl! Mennek a virrasztók, bár kisírd ki őket!

Ugy tápázkodott fel, tántorogva az álom és ébrenlét fájdalmai között.

Aztán reggelig már aludni sem tudott. Gondolatai kirángatták a sivár jelenből a multba, hol meg a kétségbeejtő jövőbe. Érezte, hogy nem tud gondolkodni sem már. Hogy miből teremti majd elő a koporsó meg a temetés árát. Ez volt az egyetlen realitás, mely felett még szabályosan tudott gondolkodni. Ezt számolgatta hát reggelig.

Szép temetést akart. Még ha rámegey a Virág is! Hiszen, Istenem, szegény Mária megdolgozott érte. Meg aztán több költség már úgy sem esik rá ebben az életben.

Maga rendezett el mindent. A sok ide-oda való szaladgálásban csak azon vette észre magát, hogy lám, telik lassan az udvar, erősödik az ének, a pap is itt lesz nemso-kára!

Már ott álltak, kinn az udvaron, a koporsó mellett.

Teconkát a karjában tartotta, szabadon lévő másik kezébe meg Péterke kapaszkodott.

A megszokottságukban is fájdalmas dal-lamu latin szavak úgy doboltak a szívére, mint a hirtelen jött jégeső a kukorica leve-lén. Hasogattak, fájtak.

Aztán elkezdte a kántor...

— Nincsen szebb szó széles e világon e szép szónál, hogy: édesanyám!

Teconkát átvette a másik karjára és ki-gombolta a kislajbi felső gombját. Érezte, szűk, szorít...

— Nincsen olyan szép szó a világon olyan édes és olyan meleg, mint amilyen az ő ajkán termett, amikor szólt: párom, gyermekem...

Bözse, a legnagyobb, fájó, keserű zoko-gásba kezdett.

Odalépett hozzá és nagy tenyerét a vál-lára téve megpróbálta elhuzni a koporsó mellől.

— Ne ríjj, lányom! — mondta neki bi-zonytalan hangon.

— És nincs fájóbb, keserűbb bucsuzás, mint amikor ő eltávozik, amikor koporsója mélyéből hideg, néma ajka bucsuzik.

Péterkét magához rántotta a keserve-sen siró Szüle:

— Jaj, mi lesz veled kis árvám!? — sir-ta a fülébe.

A gyerek sirni kezdett. Teconka is. Le-kiváncozott a földre az apja karjából. Az le-tette. Aztán csak állt ott, sután lógatva le munkához szoktatott két hatalmas karját és nagyon érezte, hogy nem tud a kezeivel mit csinálni.

— Isten veled Kiss Ferenc hü párom...

A vaspántok belül pattanásig feszültek már. Nagyot, erőset szippantott az orrán és kínos zavarában porolgatni kezdte a kabát-ja alját. Pedig az poros sem volt. Ha csak a koporsó aranybetűjéről nem hullt rá vala-micske...

— Faragó Mária — betűzgette... A Mária...! Jaj...! hát elmén...?

— Tudom visszasírsz engemet százszor, hiszen hü párod voltam neked!

Légy jó apja szegény árváimnak...

A többit már nem hallotta.

Mintha belül, egészen belül, ott, ahol a szív az urnál, parasztnál már egészen egy-forma, mondom, mintha ott, legbelül csiko-

rogva, ropogva felpattant volna az első pánt... majd nyomában a többi...

A felszabadult fájdalom hatalmas eraje odadobta a nagytestű parasztembert arra a fehér koporsóra. Szájában csikorogva csapódtak össze erős fogai, a koporsófedélhez nagy koppanással zuhanó fején szétomlott sűrű haja és melléből szinte üvöltve szakadt fel a szó:

— Hej... Má... á... ri...!

És sirt. Csorgott a könnye! Hagyta csor-gani. Jól esett neki a csorgása. Érezte, hogy hűsíti lángban égő, pántok szorításához szok-

tatott szívét ez a könnyfolyás, ez a mezte-len, mesterkéletlen fájdalomkitörésben fel-szabaduló menekülés.

Aztán, hogy ez is véget ért, meg hogy a menet is megindult, ő is karjába vette ura a Teconkát Péterke hangos sirással csalla-kozott az apja mellé.

Az lenézett rá. Előbb szörös öklével megigazitotta szétszappzott, könnyes bajszát, aztán megsimogatta a gyerek fejét és mellette megindultak volna. Lehajolt hozzá vigasz-taló, édes, apai szóval:

— ... ne ríjj, gyermekem...! No mán no!

Köszöntjük visszatért délvidéki testvéreinket!

Golyós és görgőscsapágyak gyári javítása garantiával

Uj golyós és görgőscsapágyak, csapágházak minden méretben raktáron

Solymossy és Társa

Budapest, VIII. Tavaszmező u. 6.

Éghellen, vízálló, állászó műros!

Évtizedek óta láthatatlan harc dül a tex-tiliparban és a hatalmas gyáraknak óriási költséggel fenntartott kutató laboratóriumai-ban a természetadta rostanyagok és az em-berkéz által készített műrosfélések között. Egyrészt túl akarta szárnyalni az ember a természetes nyersanyagokat, másrészt pe-dig önellátási okok sarkallják a kutatókat arra, hogy belföldi anyagokat tudjanak át-varázsolni textilipari rostszálakká.

Mint sok más esetben, úgy itt is először a természet módszereit próbálták az embe-rek utánazni. Megfigyelték, hogy a hernyó a mirigyeiben titokzatos parancsra elkészü-lő vékony nyálszerű anyagot igen vékony nyílason bocsátja ki magából s ez azután pillanatok alatt szárad meg olyan pompásan használható textilipari szállá, amilyenhez ha sonlót emberkéz ma sem tud teremteni. Az első műselymeket erre a példára úgy igye-keztek elkészíteni, hogy feloldottak külön-féle nyersanyagokat, mégpedig természet-adta anyagokat és igen vékony sugárban lö-vellték ki a levegőbe vagy pedig olyan kü-lönleges oldatokba, amelyekben ez a nyers-anyag átváltozott és jól fonható szállá der-medt. A műselyemgyártásnak közel ötven esztendőös multta visszatekintő korszakában tehát tulajdonképpen csak félmunkát végez-tek a vegyészek. Átvették a természetadta cellulózt vagy a természetes fehérjét és eb-ből a mondhatni „félgyártmány”-ból vará-zsolták*elő azokat a műfonalakat, amelyek igyekeztek versenyre kelni a juhgyapjuval és a hernyóselyemmel. A szerint, hogy mi-lyen oldószerrel készítették a finom sugár-ban kilövellő anyagot, a gyári nevek egész légiója keletkezett. Ezek tulnyomó része azonban az ugynevezett viszkózét vallja alap anyagának, amely — mint a neve is mutatja — igen sűrűfolyó lugos cellulózeoldat. Az ilyen módszerrel készült műfonalak — akár-csak a legutóbbi években nagyobb meny-nységben gyártott farostfonalak — jófor-mán a nyomába sem tudtak érni a természet rostanyagainak és javarészt arra szolgáltak, hogy olcsóbb anyagokat lehessen előállítani azáltal, hogy a természetes selymet, gyapjút vagy a gyapotból font pamutot mű-rosttal keverik. A nehéz kérdéseknek egész sorát kellett aztán ezzel kapcsolatban meg-oldani. Egyes műrostok felülete fényes, eze-ket különleges eljárással fénytelenítették, másokat lehellelfinom bevonattal láttak el, hogy úgy göndörödjének, mint a mérinóju-hok gyapja. Sok ilyen keverékfonalat egé-szen másként kell festeni és kikészíteni, mint a természetes árut. Munkát tehát bőven adott a kutatóknak a műrostfonál.

Csak a legutóbbi években jutott el a műrostipar az önálló gyártási módhoz. Ame-rikában lombikszelvények keresztelték el az t a laboratóriumban készülő, emberkéz alkot-ta szálát, amely már alapanyagában sem szo-rul természetadta anyagokra. Lombikban gyártott egyszerű vegyületekből építi fel ez az eljárás a fonalat és ez az oka annak, hogy rendkívül változatos féleségekre lehet szá-mítani ennél a beláthatatlan jelentőségű új iparágnál. Ahhoz azonban, hogy a vegyészek

idáig eljussanak, természetesen igen hosz-szadalmás és nehéz elméleti kutatást kellett végezniök. Fel kellett deríteni a természete-s rostanyagok, a cellulózenak, a fehérjé-nek és a gyapjunak vegyi összetételét és szerkezetét. Büszkéek lehetünk reá, hogy a magyar tudomány bőven kivette a részét ebből a munkából. A kutatás eredményes volt. Ma már tudjuk, hogy a szőlőcukor (más néven glükóz) egyszerű szerkezetű moleku-lája az alapanyaga a természetben hihetetlen nagy mennyiségben előforduló növényi rost nak, a cellulózenak. Azt, hogy a glükózmolekulák hogyan kapcsolódnak egymáshoz, hogy végül cellulóz képződjék belőlük, a budapesti müegyetem világszerte ismert ta-nárának, Zemplén Géának és tanítványai-nak kutatásaiból ismerhettük meg. Annak kiderítésében pedig, hogy mennyi molekula fonódik a hosszú cellulózláncba, oroszlanr-sze van Zechmeister László egyetemi tanár-nak és távoli országokban is jólismert kutató gárdájának.

A természetes cellulózban tehát a glü-kózmolekulák kapcsolódnak többszörösen egymáshoz. Ezt a többszöröződést igyekezett utánazni a legújabb német és amerikai mű-rostgyártó ipar. Oldószerrel már nem hasz-nálnak ennél az eljárásnál. Először kémiai uton többszörözésre készítetik az egyszerű alapanyagot (polimerizálják, kondenzálják) és a termékből melegítéssel gyártanak köny-nyen nyujtható és fonható szálakat. Különö-sen az amerikai nylon mutatkozik pompás textilipari nyersanyagként. Tartós, szilárd, jól mosható és vasalható a belőle font anyag. Még a természetes hernyóselyemnél is fino-mabb szálak készíthetők belőle. Ma még csak az a gyakorlati hátránya, hogy tulsá-gosan drága. Igaz, hogy a belőle gyártott női harisnya azután sokkal tartósabb a maiaknál.

A műrostanyagoknak elképzelhetetlen sokaságára lehet számítanunk a lombikse-lyem feltalálása óta. Rendkívüli lehetőségek nyíltak a textilipar előtt. Néhány gyakorla-ti példán láthatja a közönség, milyen irá-nyuak lehetnek ezek a jövő fejlődési célok. A lombikszelvény fonalat például különleges eljárással éghetlenné lehet tenni. A közön-séges áru a szemük láttára égett percek alatt fekete hamutömeggé, a kezelt anyag csak enyhén megpörkölődött. Egy másik eljárás-sal áttátszóvá tudják alakítani a műrostot. A harmadik fajta kikészítési módnál vízál-ló anyag áll elő, a negyediknél a gyapjuhoz hasonlóan erősen göndörödő fonalak ké-szülnek.

Nincs kizárva tehát, hogy a közel jövő-ben meg kell tanulnunk, hogy nemcsak gyap-ju, gyapot és hernyóselyem a textilipar fon-tos nyersanyagai, hanem ide tartozik a vi-nyilklorid, a hexametilentetramin és az adi-pinsav is. Ez utóbbiak ugyanis a lombikse-lyem gyártásakor ma használt egyszerű alap-vegyületek. Hogy azután a következő évti-zed férjei kielégíthetik-e házuk asszonyát egy-egy olyan pompás harisnyával, amely tán tíz esztendeig is eltart, abban az utolsó szó régi szokás szerint nem a lombikszel-vény gyártó férfiaké lesz.

(Buvár)

Varsányi Lajos szőrmenagykereskedő, Buda-pest. IV., Ferenciek tere 3. I. emelet, telefon: 186-428. Elsőrangú sortimentek szücsök ré-szére. Nagy választék, közvetlen behozatal.

Közgazdaság

Közszükségleti cikkek beszerzése fogyasztói vásárlási könyvecskével

A háborús viszonyokkal szükségképpen együtt járó gazdasági jelenség, hogy a fogyasztó közönség egyes közszükségleti cikkeit a tényleges szükségletét lényegesen meghaladó mértékben vásárol. Ennek az észszerűen meg nem indokolható és kizárólag pánikra visszavezethető vásárlási láznak a közellátás biztosítás szempontjából az a rendkívül hátrányos következménye, hogy olyan közszükségleti cikkekben is hiány áll elő, amely közszükségleti cikkekben a termelésnek és a behozatalnak a belső normális szükségletet teljesen fedeznie kell. Ezen felül az ilyen vásárlási láz folytán az egyes közszükségleti cikkek a fogyasztók között nem egyenlően illetőleg nem arányosan oszlanak meg. Azok, akik anyagilag tehetősebbek és idejük van, jelentős készletet gyűjthetnek maguknak míg az anyagilag kevésbé tehetősek fontos közszükségleti cikkhez nem juthatnak hozzá.

A fentiekre való tekintettel az iparos kis és nagykereskedő a rendes kereskedő gondosságával köteles ügyelni arra, hogy a közszükségleti cikket fogyasztónak csak a közvetlen fogyasztás szükségletének megfelelő és a rendkívüli gazdasági viszonyok által indokolt mennyiségben szolgáltatasson ki. Ez természetesen nem vonatkozik azokra a közszükségleti cikkekre, amelyeket csak jegy vagy utalvány ellenében szabad kiszolgáltatni.

A közvetlen fogyasztás szükségletének megfelelő és a rendkívüli gazdasági viszonyok által indokolt mennyiséget az iparos és kereskedő a fogyasztó vásárlási könyvébe bejegyzett adatok (foglalkozás, nem, kor, stb.) és a fogyasztó egyén, esetleg általa ismert életkörülményei, korábbi fogyasztásának, illetőleg vásárlásának mértéke, valamint az illető közszükségleti cikkből rendelkezésre álló mennyiség alapján, ezeknek az adatoknak egybevetéséből a rendes kereskedő gondosságával köteles megállapítani.

Az iparosnak és kereskedőnek tehát fokozott mértékben kell ügyelnie arra, hogy a fogyasztónak szükségletét meghaladó mennyiséget ki ne szolgáltatasson.

A fogyasztóknak kiszorgálandó áru mennyiségét a vásárlási könyvecske megfelelő rovataiba az iparosnak és kereskedőnek be kell jegyezni.

A közszükségleti cikkeknek a közszállítás körében, az ipar és kereskedelem folytatása céljából, valamint az élelmezés és ruházatot rendszeresen szolgálható intézetek vagy intézmények részére történő kiszolgáltatását a vásárlási könyvecskébe bejegyezni nem kell.

A vásárlási könyvek igénybejelentési nyomtatványon a közellátási hivatalba igényelhetők. Az igénybejelentő lapon bejelentett adatokat a hatóság ellenőrzi és ellenőrzés után 40 fillér lefizetés ellenében a közellátási hivatal adja ki a könyvet.

Vásárlási könyvet kaphat: a férjével közös háztartásban élő feleség, valamint az apával vagy eltartójával közös háztartásban élő kiskorú gyermek, vagy az a kiskorú gyermek, aki nem él állandóan apja vagy eltartója háztartásában (pl. tanulás céljából intézetben vagy más családnál tartózkodik). Külön vásárlási könyvet kap a közös háztartásban élő egyéb személy is pl.

rokon, háztartási alkalmazott, tanonc stb. Ugyan azon fogyasztó részére új vásárlási könyvet csak akkor lehet igényelni, ha a régi vásárlási könyv betelt és az előző könyv kiállításától 3 hónap már eltelt.

Az iparos és kereskedő a közszükségleti cikk kiszolgáltatásának megtagadását a vásárlási könyv következő üres rovataiba bejegyezni köteles. A bejegyzést csak megfelelően kiállított vásárlási könyvbe csak tintával vagy tintaironnal lehet eszközölni.

Az alábbi közszükségleti cikkek, melyek csak vásárlási könyvbe való bejegyzéssel szolgáltathatók ki a következők:

1. Mosószappan.
2. Pipere szappan, borotva szappan, gyógyszappan és habzó borotvakrém.
3. Gyümölcsből készült konzerv kivételével mindennemű konzerv, tehát mind a húsneműekből és halakból, mind a zöldség illetőleg főzelékfélékből készült konzerv.
4. Rizs.
5. Tüzelő anyagok: fa, szén, brikket, kokszt stb.
6. Ruházati cikkek: szövet, selyem, vászon és egyéb textilmeztárú, butorszövet, függönyanyag és kész függöny.
7. Kész fehérnemű, ágylés és asztalnemű szőnyegvédő vászon, zsebkendő, fejkendő, portörölő, padlótörölő, cipőtörölő, konyha és felmosó ruha.
8. Kész felsőruha: szövetből, selyemből, vászomból és egyéb textilanyagokból készítették. Fémkelme, impregnált és gumi zott esőköpeny, fürdőruha, fürdőköpeny himzett (kézi vagy géphímzésű) ruha.
9. Kötöttáru, mindenféle fonából készített kötöttáru. Kötöttzömvöttáru, harisnya, habselyem, vagy hasonló anyagból készült fehérnemű.
10. Cérna, varró, kézimunka fonalak.

1. Utalványmentesen beszerezhető lábbeli. Tehát mind azon lábbelik, melyekre utalványt a közellátási hivatal mint mentes bőrtalpu lábbelire nem állít ki. Az utalványmentes lábbelik férfi félcipő, férfi szandál, saru és vikkendcipő, női regatta, sport és trotörfélcipő, női zárt és pántos ki vágott és körömfélcipő, női estélycipő, szandál, szadalett és saru, gyermek fiú- és leánykafélcipő, gyermek fiú- és leányka magasszárucipő, ha azok lakkbőrből, vászomból, műselyemből, selyemből, bársonyból, brokátból való felsőrészrel készültek. Mindenféle papucs, bocskor, tutyi. Házicipők textilfelsőrészrel. Gumi és fatalpu lábbelik.

Nem kell vásárlási könyv a következő

A Gazdák Biztosító Szövetkezete 40 jubiláris közgyűlése

Vay László báró, titkos tanácsos, ügyvezető elnök, nagyhatású megnyitó beszéde — Az impozáns mérleg újabb nagyarányú fejlődésről tanuszkodik — A Szövetkezet többrendbeli, közel félmillió pengős adománnyal tette emlékeztetessé a 40 éves jubileumot

A Gazdák Biztosító Szövetkezete május 28-án tartotta meg a Szövetkezet 40. üléseiről beszámoló közgyűlését Vay László báró ügyvezető elnök elnöklétével.

Az elnök mindenekelőtt rámutatott ar-

Délmagyarországi képviselőt,

aki a textilgyárakkal összeköttetésben áll, keres előkelő gépgyár. Csak öskeresztények ajánlatát kérjük, élettérrel, „42.526” jellegre

Dr. LÁNG JÁNOS HIRDETŐIRODÁBA,

Budapest, Ferenc körút 39.

áru cikkek beszerzésére: szardelapaszta, hus kivonat, leveskocka, hulladékfa, szőnyeg, padlókarpi, pokróc, takaró, falvédők, kézimunka alapanyag, előnyomott, előfestett, félkész és kész kézimunka, géphímzés, csip készítmény, tüll, gépi és kézcipke, női díszkendő selyemből, műselyemből vagy kasmirból, női és férfislalak ha azok nem gyapju árúk, csecsemő állkendő, linoeum, viasz kosváson, zsák, ponyva, zsinór, kötéláru, hátizsák, sapka, kalap, fűző, melltartó, haskötő, nadrágtartó, harisnyatartó, férfi galér, nyakkendő, paplan, ágybetét (matrac) vánkus, dunyha, fátyol mozdókesztyű, fűző dőcipő, kesztyű ha félig kötött vagy félig szövött.

PEZSGÖGYÁR

italszakmában bevezetett eladó urakat keres. Mezőgyári Pezsgőgyár, Budapest, VII., Almássy u. 3.

A háziiparos és a bedolgozó iparos részére kiszolgáltattott illetve átadott árut vásárlási könyv nélkül lehet kiszolgáltatni ha az áru az illető iparág folytatásához szükséges. Nem csupán a feldolgozó ipar folytatása, hanem valamennyi üzem fenntartása, illetőleg folytatása céljából kiszolgáltattott áruhoz sem kell vásárlási könyv. Nem esik tehát a vásárlási könyvbe való bejegyzési kötelezettség alá az üzleti célra kiszolgáltattott tüzelőanyag, pl. a vendéglő részére kiszolgáltattott asztalnemű, a szintársulatok részére szállított kosztüm. Üzemi célra kiszolgáltattottnak kell tekinteni a központi fűtést, a melegvíz szolgáltatást, etagafűtést és általában a gazdasági célt szolgáló tüzelőanyagot.

A közszükségleti cikkek kiszolgáltatásának korlátozását fogyasztói vásárlási könyv alapján elrendelő rendeletben előírtak megszegését, kijátszását és be nem tartását igen súlyosan büntetik. A legenyhébb büntetés áru elkobzás és két havi elzárás.

A közszükségleti cikkeknek vásárlási könyv alapján való kiszolgáltatására vonatkozólag, valamint bármilyen közellátási kérdésre vonatkozólag úgy kereskedők, iparosok és fogyasztók részére készséggel nyújt felvilágosítást Mátyay Sándor körzeti közellátási előadó Városháza I. emelet 8 ajtó.

ZONGORÁT vagy pianinót sürgősen vennék készpénzért ár és gyártmány megjelölésével. Strockl Sándor, Budapest, Aréna ut 9. fsz. 2.

MERLUSZT ODON, Budapest, VII., Dob u. 53.
norinbergi-papír — rövidárúnykereskedő
— írószerek, képeslapok, borotvapengék,
bakkancsszíj, nemzeti színű szalag, saját
márkájú Aranka légvfogó; kések, ollók, stb.

munkáját, rámutatva arra, hogy az első évi még Nagymagyarországra vonatkozó 416.000 koronás díjbevételeivel szemben, ma a vissza csatolt keleti és déli részek beszámítása nélkül, 14 és 1/2 millió pengő direkt díjbevétele mutatható ki az intézet. Az 1913-ban nyilvántartott alkalmazottak 120-as létszámával szemben pedig számuk 800 főre emelkedett.

Rámutatott továbbá Vay László báró arra, hogy a magyar keresztény megújulás munkájában milyen nagy szerepet játszik a negyven esztendővel ezelőtt is keresztény nemzeti gondolat jegyében elindult Szövetkezet. Ezt bizonyítja az a körülmény, hogy különösen a magánpályákról kiszorított igen sok keresztény családnak adott és ad egyszintenciát. A Szövetkezetnek nem kellett a zsidótörvények sorozatát bevárnia ahhoz, hogy magyarságából, keresztény és nemzeti fel fogásából folyó legegység kötelességének eleget tegyen. A Szövetkezet ma 1.500 magyar keresztény családot tart el és biztosítja ezeknek a létét — mondotta az elnök —, és nemcsak ezzel felelt meg hivatásának, hanem azzal is, hogy a gyenge és kisegyszintenciák soraiban szervezte meg kisbiztosításokból álló több munkát és fáradságot jelentő és kisebb hasznú eredményező állományát. Majd így folytatta: Ma, amikor Magyarország területe jelentékenyen meggyarapodott, indokolt lett volna a negyven éves határkőnél megállva ezt a mai közgyűlést díszes és ünnepélyes külsőségek között megünnepelni. Mégis úgy gondolom, — mondotta Vay László báró — a mai idők nem engedik meg senkinek sem azt a fényűzést, hogy a munkaasztaltól magunkat és másokat elvonva ünnepeljünk. Ünneplés helyett az évforduló alkalmából szociális és hazafias szellemből fakadó közérdekű tettekkel adunk kifejezést jubileumunknak és annak, hogy voltunk, vagyunk és leszünk.

Ezután az elnök rámutatott arra, hogy a négy évtized alatt elért eredmények azoknak az érdeme, akik ez idő alatt a Szövetkezet élén állottak és a szövetkezeti munkát elősegítették. Elsősorban Zelenski Róbert grófét, aki közel 40 éven át volt elnöke a Szövetkezetnek, majd Darányi Ignác és Rubinek Gyula földművelési minisztereké, akik fáradhatatlan buzgalommal támogatták a Szövetkezetet, Teleki József grófét, aki a Szövetkezet alapítása óta ma is tagja a Szövetkezet igazgatóságának és nem utolsósorban Láng József vezérigazgatóé, aki már az alapítás első esztendeiben vette kezébe a Szövetkezet irányítását és akinek nagyrésze van abban, hogy a Gazdák ma a magyar köz gazdaságban az egyik legelőkelőbb helyet foglalhatja el.

Végül megemlékezett az elnök arról, ahhoz, hogy mindez valóra válhatott, csakis olyan nemzetépítő munka vezethető, amelynek Trianontól kezdve napjainkig Kormányzó Urunk a lelke és irányítója, és akire s akinek a további bölcs nemzetépítő munkája a Gazdák jubileumi közgyűlése alkalmából Isten áldását kérjük.

Örömmel és megelégedéssel állapíthatjuk meg, hogy a Szövetkezet 1940. évi mérlege a nehéz és küzdelemteljes viszonyok ellenére is kedvező képet mutat. Valóban impozáns az a teljesítmény, amelyet a Gazdák Biztosító Szövetkezete a mai viszonyok között fel tud mutatni. A Szövetkezet díjbevétele az átvállalt díj tekintetbevétele nélkül az előző évvel szemben kerek 1.487.000 P-vel emelkedett, mely összegből elemi biztosítási ágazatokra kerek 1.234.000 P, az életbiztosítási ágazatra pedig 253.000 P esik. A Szövetkezet összes díjbevétele a kárbiztosítási ágazatban a melléklettelékekkel együtt 8.965.000 P-re emelkedett. Az életbiztosítási ágazatban a díjbevétele 5.417.000 P-re rugott. A Szövetkezet 1940. évi összes díjbevétele az átvállalt díj figyelembevételeivel 14.382.000 P volt. Károk címén 1939. évben 5.105.000 P-t, 1940. évben 5.778.000

P-t fizetett ki a Szövetkezet, tehát 673.000 P-vel többet, mint az előző esztendőben.

Az alaptőke és az összes tartalékok összege 27.700.000 P az 1939. évi 24.527.000 P-vel szemben. Az emelkedés tehát 3.173.000 Pengő.

A Szövetkezet nem díszes és hangos ünnepléssel kívánta a 40 éves jubileumot megünnepelni, hanem a mai idők komolyságához mérten a nagyszabású ünneplés helyett oly közérdekű adományokat szavazott meg a Szövetkezet közgyűlése, amelyek minden ünnepelnél szebben beszélnek. A Gazdák Biztosító Szövetkezete a következő adományokkal tette emlékeztetéssé a 40 éves jubileumot:

a Horthy Miklós Nemzeti Repülőalpnak 25.000 P-t, a Nemzeti Önállósítási Alpnak 25.000 P-t, a Szövetkezet Elismert Vállalati Nyugdíjpénztárának 200.000 P-t, az OMGE részére a mezőgazdasági kultúra fejlesztésére alapítvány címén 25.000 P-t, továbbá a tisztviselők érdekében létesített „Láng József segélyalap” összegének 50.000 P-re való kiegészítéséhez 38.000 P-t, a Szövetkezet alkalmazottainak hűséges szolgálatauk megjutalmazására pedig 180.000 pengő jubileumi remunerációt adott a Szövetkezet. Kerek tehát félmillió pengő adományozásával méltóképpen kifejezésre jut az a szellem, amely a Gazdák Biztosító Szövetkezete vezetőit és tisztviselői karát eltölti.

Az ország közvéleménye előtt tisztán áll a 40 éves Gazdák Biztosító Szövetkezete közérdekű munkássága. A bizalomra és az elismerésre valóban rászorult és méltóképpen kiérdemelte. Tekintsünk tehát továbbra is bizalommal a Gazdák Biztosító Szövetkezete felé.

Autóalkatrészek

FORD, CHEVROLET és egyéb **AMERIKAI** gyártmányu kocsikhoz a legjobban beszerezhetők:

BROWN és SZUNYOG-nál
amerikai autóalkatrész-behozatal
BUDAPEST, VI., Jókai-ucca 28. szám
AUTÓTELEP és használt alkatrész áru-vásár:
Budapest, V., Ipoly-u. 15. Közös telefon: 129-486

Peronoszpóra-megfigyelőállomás lesz minden hegyközségben

Báró Bánffy Dániel földművelési miniszter a peronoszpóra elleni sikeres védekezés érdekében peronoszpóra-megfigyelőállomások felállítását, illetve a peronoszpóra-prognózis országos megszervezését rendelte el és a munkálatok végrehajtásával az Ampelológiai Intézetet bízta meg.

A tervszerű szerint a hegyközségeket megfigyelőállomások felállítására hívják fel és az állomásokon felszerelt műszerek (egy esőmérő és egy maximál-minimál hőmérő), valamint a peronoszpóra-naptár segítségével a jövőben mindig közlik a veszélyeztetett szőlőterületek gazdáival, hogy a védekezést bizonyos határidőn belül végre kell hajtani. Ezzel biztosabb lesz a védekezés és nagymennyiségű rézgálicot is meg lehet takarítani.

A hegyközségeknek is érdekük a megfigyelőállomás felállítása és ezért erre vonatkozó szándékukat minél sürgősebben jelezzék be az Ampelológiai Intézetnek (Budapest, II. Hermann Ottó-ut 15.) és az illetékes hegyközségi tanácsnak. Közölni kell azt is, hogy az állomásokon kik végzik majd a megfigyeléseket, illetve kik irányítják a védekezést a hegyközség területén, név és lakcím feltüntetésével. A megfigyeléshez szükséges két darab műszer ára — amelyet a hegyközségeknek kell viselniük — nem haladja meg a 100 pengőt. A helyes megfigyelésre és a peronoszpóra-naptár használatára a megbízottakat rövidesen egynapos tanfolyamokon oktatják ki.

Zombor thj. város katonai közigazgatási parancsnoksága.

HIRDETMEŊY.

Az árszínvonal fenntartása és az áralkulás megfelelő biztosítása végett Zombor thj. város területén a zsir, zsirszalonna, füstölt és sózott szalonna legmagasabb viszonteladói árát az alábbiak szerint állapítom meg:

Zsirszalonna bőrrel	2.44 P./kg.
Háj	2.80 P./kg.
Zsirszalonna bőr nélkül	2.64 P./kg.
Fehér sózott szalonna	2.50 P./kg.
Füstölt és paprikás szalonna	3.10 P./kg.
Zsir	2.90 P./kg.

Jelen rendeletem a közzététel napján lép hatályba és ezzel az eddig érvényben volt összes rögzített nagybani, illetve viszonteladói árakat hatályon kívül helyezem.

A jelen hirdetményben foglaltak ellen vétőkkel szemben árdragítás címén a legszigorubbán fogok eljárni.

A hirdetményben foglaltak ellenőrzésével a Magyar Állami Rendőr-különítmény bizom meg.

Zombor, 1941 május 30-án.

««oOo»»»

Zombor thj. város tűzoltósága.

86/1941 tfp. szom.

HIRDETMEŊY

Felhívom Zombor város 1923—1926 években született férfi lakosságát, hogy légoltalmi segédtűzoltó szolgálatra való kiképzésük céljából az alábbi sorrendben jelentkezzenek sorozásra a tűzoltólaktanyában (Kigyó utca 3 és 6. szám).

1923. évi születésűek június hó 5-én 16 órakor, — 1924. évi születésűek június 6-án 16 órakor, — 1925. évi születésűek június hó 7-én 16 órakor — 1925. évi születésűek június hó 9-én 16 órakor.

A kiképzés később megadandó időpontban kezdődik, tartalma 10 nap naponta 16 órától 19 óráig. A sorozáson és kiképzésen való megjelenés kötelező. Azok a munkaadók, akik fenti fiatalokukat is foglalkoztatnak, kötelesek gondoskodni arról, hogy alkalmazottaik úgy a sorozáson, mint a kiképzésen pontosan megjelenhessenek.

A légoltalmi segédszolgálatra kötelezettek a kiképzésen való részvételük miatt semmiféle hátrányt (elbocsájtás, bérlevonás stb.) nem szenvedhetnek.

Zombor, 1941. május hó 30-án.

vitéz **szENTENDREY ÁGOSTON s. k.**
tábornok,
városi katonai parancsnok.

Féláron lehet Szegedre utazni

A június 7-én megnyíló Szegedi Ipari Vásárra az egész Bácskából féláron lehet utazni. A féláru utazáshoz szükséges igazolványokat az Ibusz kirendeltségeinél és lapunk kiadóhivatalában lehet megvásárolni, még pedig Szegedtől 100 km. körzeten belül 1 pengős, 100—150 km. körzeten belül 1.50 P., 150 km. felüli távolságtól pedig 2 pengős árban. 50%-os utazási kedvezmény június 5-én 0 órától, 16-án déli 12 óráig, érvényes a Szegedre utazásra, a visszautazásra pedig június 7-én 12 órától, 18-án 24 óráig. Mindenkinek nagy élményben lesz része, aki felkeresi a Szegedi Ipari Vásárt, amelyen már a bácskai kiállítók is résztvesznek kiváló készítményekkel. A Szegedi Ipari Vásár rendezősége éppen a bácskai és erdélyi terület visszacsatolása miatt ezidén kiterjesztette a vásár területét, úgy, hogy most olyan területekkel bővül a Szegedi Ipari Vásár, amely látványosságban vetekedni fog a legnagyobb vásárokkal. A vásár alatt kedvezményesen tekinthető meg a szegedi és Szeged környéki látványosságok, úgy, hogy mindenkinek alkalom nyílik arra, hogy kedvezményes áron megtekintse az alföld fővárosának szépségeit. A kedvező vonatkozéledés pedig megkönnyíti az utazást. Mindennemű felvilágosítást vásáriróda (Szeged, Horváth Mihály ucca 3.) készséggel ad az érdeklődőknek.

Bélyeggyűjteményeket

jobb sorozatokat, tömegbélyeget magas árral megvételre keresek. Kérek ajánlatokat ármegjelöléssel. Farkas Károly, Szeged, Pál-u. 6.

Kóbor kutya

A kiskutya és a kisfiu tegnap délután találkoztak először. A kutyról tíz lépésnyire lesírt, hogy e pillanatban foglalkozás nélkül lézeng. Nagyon siralmas külseje volt, bundája torzonborzan és gondozatlanul fityegett le kétoldalt, deliriumosan csillogó szeméből pedig könnyörgés sugárzott a jószívű emberekhez. Szegényt valahol leépitették, bizonyára valami csekélyhozamu házőrző stallumból cseppenhetett ki nemrégiben és most nem tudja megkeresni a mindennapi csontot sem, hogy egyéb igényeiről ne is beszéljünk.

A kisfiu egy ural volt, a kiskutya egyedül. A kisfiu jóllakott volt, a kiskutya éhes, ennél fogva fáradtan, resignáltan üldögélt és jobb mellő lábával néha lemondó mozdulatot tett, mint akinek már minden mindegy.

— Kutya! — vette észre látható örömmel a kisfiu — gyere ide kiskutya...

A leépitett kutya engedett az unszolásoknak, a kisgyerek pedig megkezdte az új ismerős személyi adatainak felvételét.

— Hogy hívják? — kérdezte és bátoritan kísérletet tett, hogy megsimogassa a kirojtosodott bundát.

A kiskutya az első kérdésre technikai akadályok miatt nem tudott felelni.

— Adjál pacsit — szölitotta fel barátságosan a kisfiu.

A kutya, akinek nem volt se nyárspolgári nyakörve, se bejelentett lakása, szóval egészen kétségbeesett egzisztencia volt, valami érthetetlen uri gögből mégis csak habozás után engedett a megtisztelő felszólításnak.

Kezefogtak.

A kisfiunál többek között vajaskenyér volt. Nagy darab, finom, embernek való vajaskenyér. A tetézve rákent vaját kikezdte a tavaszi napsütés és a finom, illatos csöppek egyenesen a kiskutya orrára csöpögtek. Boszszantó helyzet lehetett ilyen csábos közelségben koplalni a finom vajaskenyérről. A kiskutya láthatóan küzdött magával és különös tekintettel vetett a gyanutlanul majszoló kisfiura.

— Akarsz? — kérdezte az ismerőse, de a következő pillanatban már el is felejtette a nagylelkű ajánlatot, mert közben máshova nézett. Azt már nem is látta, hogy a kiskutya többször egymásután gyorsat bölintott. Akar-e. Az nem kifejezés. De azért türelmesen várt egy darabig, mert alapjában becsületes volt, aki nem szívesen vét a tisztesség ellen. Amikor azonban látta, hogy a kisfiu végképpen megfélemezni készül róla, hirtelen határozott.

Villámgyors mozdulattal kapta be a gyanutlanul lógó vajaskenyeret. Egyszerre az egészét.

A saroknál hálával és bünbánattal viszanézett:

Hogy ő nem tehet róla, kényszerhelyzet, a körülmények szerencsétlen találkozása stb. ... — ilyeneket nézett vissza.

Azután hosszasan és mentegetőző hangon ugatott.

A kutyaugatás ezuttal, ugylátszik felhallatszott az égbe ... (d)

Jégszekrények

Mészárosoknak, vendéglősöknek és háztartások részére a legjobb kivitelben állandóan raktáron. Készíti

MILOSEVICS VELYKÓ

ZOMBOR Telefon: 158
Kérjen árjegyzéket!

Stebler Antal

órák és ékszerész, Zombor
Alapítva 1897

Nagy választékl Jutányos árak! Megbízható, szakszerű javítások, íótállással.

Gyapju, pamut és selyem ZÁSZLÓK, minden nagyság, minőség és mennyiségben kaphatók

Pletikoszich Vince

rőfőskereskedő, Zombor.

ANGSTER JÓZSEF és FIA

orgona és harmóniumgyar R. T., Pécs.

Legrégibb és legnagyobb üzeme az országban, melynek területén 1250 orgona, hangszeróriástól a legkisebb falusi templomok orgonáig, jelenti a név megbecsülését és lelkiismeretes munkájának elterjedtségét. A szegedi fogadalmi templom 163 változatu, villanszerkezetű, világhírű orgonájának készítői.

Új orgonák, javítások, átépítések, új homlokzatsíkok, villamos fűtőberendezések. Felvitelre saját költségünkön a helyszínre utazunk.

Iskolai, magán- és kápolna-harmóniumok nagy választékban, kedvező feltételekkel, díjtalan harmónium árlap. Bérharmóniumok. Méltányos árak! Fizetési kedvezmény!

Szegeden várja

TRAUB B. és társa könyv, írószér papírnagykereskedés, Klauzál-tér Kiss Dávid palota

1866 75 év 1941

Használt ablakok és ajtók

olcsó áron eladók. Felvilágosítást ad Radisics ucca 10 szám alatti ház.

Apróhirdetések

Merkur Ingatlanforgalmi Iroda Zombor, Zrinvi (Párizsi) ucca 2. szám alatt működését megkezdte. a-61-f

Eladó jókarban lévő 2 1/2 tonnás gumikerekű stráfkocsi. Gumiklinika, Zombor, Thököly ut 8 szám. a-63-f

Házmesteri állásra, gyermektelen házaspár felvétetik. Jelentkezni Zombor, Gádor ucca 10 szám alatt. a-45-f

Eladó téglá, cserép és épületfa. Bővebbet Sanghai vendéglőben, Zombor. a-46-f

Különbejárati butorított szoba, két ágyas, június 1-re kiadó. Zombor, Thököly ut (Apátni ut) 18. a-47-f

Motorperékpárt, jókarban lévő 120-200 ccm. megvételre keres Gerner Ferenc, Zombor, Szeder ucca 1. a-49-f

Zománczott táblák minden nagyságban és színben kaphatók Müller vaskereskedésében, Zombor. a-72

Zomborban, jóforgalmu cukrászda, elegáns helyiségekkel, szép nyári terrasszal betegség miatt azonnal eladó. Cim a kiadóban. a-23

8 kgr. ezüst evőeszköz, 24 személyes eladó. Rókus ucca 16 szám alatt. a-75-f

Elvesztettem, május 30-án Dr. Klacsmann László névre szóló, fontos személyi okmányokat. Kérem a megtalálót Kollár úggyvéd irodájában adja le jutalom ellenében. a-76-f

Aki házat, földbirtokot eladni vagy venni akar, forduljon bizalommal GERGUROV DÁNIEL és FIA ingatlanforgalmi irodába, Zombor, Kossuth ucca 14. a-37

Szőlőkötöző-fonál, manilla, zsák, zsinór, gurtnik jutányos áron. Vizmentes ponvvák méret szerint. Viszonteladónak árendámény. Nuszpl Ernő szaküzlete, Zombor. a-50-f

Különböző használt butorok (háló, ebédlő, nappali) egyéb háztartásbéli tárgyak, csillárok, villanvvasaló, hajszárító és más, olcsón eladó. Rákóczi (Bajai) ut 45. a-78-f

őzv. Puskás Jánosné vendéglőjében, elsőrendű cigányzene szó- rakoztatja minden este a vendégeket. Legjobb ételek, italok. Zombor, Antal ucca 18. a-77-f

HANGSZER

Förster, Scholz, Stingl, Wirth páncélos zongorák 500-tól, nagy választék. Részletre is. Tipoldnál, Budapest, Rákóczi ut 61. a-66

Különböző márkás zongorát, pianinót legjutányosabban vásárolhat fizetési kedvezménnyel Szávicznál. Vétel, csere, javítás. Budapest, VIII., Baross tér 1. Rákóczi ut sarok. a-65

Veszek zongorát, pianinót, harmóniumot készpénzért. Márka és ármegjelöléssel kér ajánlatokat Denes Jenő Budapest, Erzsébet krt. 33. Közvetítőt díjazok. a-64-f

Zongorát vagy pianinót vennék azonnali készpénzfizetés mellett. Riessmann Budapest, Rákóczi ut 47. Telefon: 143-869. a-67

ZONGORÁT, PIANINÓT készpénzért veszek Eladás kedvezményesen, Reissmann Márton zongorasalonjában, Budapest, VII., Erzsébet krt. 17.

SZOBAASSZONYT, férejtett, kinek férje mint szobainas nyer alkalmazást, azonnali felvesz VADÁSZKURT SZÁLLODA, Zombor. a-51-f

Belgrádban a villanegyedben lévő házamat elcserélném Zomborban lévő házzal. Érdeklődni: Aman Ferencnél, Zombor, Gromon ucca 2. a-52-f

ÓRIÁSVIRÁGU japán Chrisantem palánta (Turner Drable) darabja 20 fillér. Nagyobb vételnél árendámény. Vidékre utánnvitellel szállítja OLÁH, Szabadka, Szimina 3. a-53-f

JÓDFURDÓ Bács-szentiván (Prigr. Sv. Ivan) Zombor mellett megnyitott. Kiválóan alkalmas rheuma, ischias, benuások, női betegségek, gyomor és bélbajoknál stb. Olcsó árak. a-55

Zomborban a volt Weiler féle hentes és mészáros üzletet, a barátok templomával szemben, más vállalkozás miatt eladja Müller Guszti. a-59-f

Házvezetőnöt keresek pusztára, ki jól főz és egy leány segítségével minden dolgot elvégez. Szemző Istvánné földbirtokos, Kerény. a-44-f

Eladó jókarban lévő 60 cm. széles „slumpoló” gép, ára 350.— pengő. Ugyanott eladó egy 3-4 HP Cor-mick motor, ára 350.— pengő. Ispánovits István, Zombor, Aranygerenda uca 6. a-58-f

Egy vendéglő, házzal, csukott, parkettás, legmodernebb kuelpályával, július 1-re átvehető. Érdeklődni Benya Antal, Kalap ucca 39 szám alatt. a-62-f

Kifutólányt azonnali belépésre felveszek. Stebler ékszerész, Zombor. a-54-f

Autót, újabb típusú, kis fogyasztással, jó állapotban, megvételre keresek. Részletes leírással, ármegjelöléssel: ifj. Angyal Nándor, Zombor, Béla ucca 5. a-73-f

Műkedvelőegyesület! Az előadásai sikere érdekében, jutányos áron kikölcsönzők színházi parókákat, szakállakat, kész bajuszokat, ugyszintén az összes maszkirozás hoz szükséges kellékeket. Vidákovic József ur és színházi fodrász, Zombor, Flórián ucca 1. a-74

Egyedülálló ház, három szoba, előszoba, fürdőszoba és az összes melléképítmények, közel a megyeháza, kiadó. Érdeklődni: Csíhás Benő ucca 10. a-69-f

Zomborban a Kereszt ucca 31 számú fél cseres ház, mely áll szoba, előszoba, könyvháló, kamrából és kertből, szabadkézből, jutányos áron, sürgősen eladó. Bővebbet: Dr. Veszelszky József úggyvédnél, Zombor. a-70

Fiatal, ügyes kovács segédet keresek azonnali belépésre. Cim: Varga András kovács, Csonovlya. a-71

Inast négy középiskolával felvesz Müller vaskereskedése. Zombor. a-71

Kölcsönt kaphatnak iparosok, kereskedők, földművesek és mások, előnyös feltételek mellett. Közlebbit választékgégg ellenében Nagy Simon bankirodája, Zombor, Zrinvi ucca 15. a-9-f

Butorított szép szobát keresek, szigoruan külön bejárattal, lehetőleg fürdőszoba használatl, központban, vagy köruton. Ajánlat: Olimpia Rádió szalon, Kossuth Laos ucca 15. a-68-f

DÉLVIDÉK

politikai napilap

Kiadó és laptulajdonos:

Illés Sándor főszerkesztő

Felelős szerkesztő **Muhi János**

Szerkesztőség és kiadóhivatal Zombor, Csíhás Benő ucca 3.

Nyomatott Bosnyák József körforgógépén